

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser

Vejledning til bekendtgørelse om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser

Vejledning om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser

Vejledning til bekendtgørelse om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser

Marts 2023

Opdateret marts 2025 og september 2025

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Teglholmsgade 1

2450 København SV

Indhold

Indledning	6
1 Introduktion af bekendtgørelsens generelle rammer	8
1.1 Studie- og ordensreglernes formål (§ 1, stk. 1)	8
1.2 Studie- og ordensreglernes genstandsområde	8
1.2.1 Institutioner med forskellige uddannelsesaktiviteter	8
1.2.2 Institutioner med kostafdelinger	9
1.2.3 Elevadfærd uden for institutionen, herunder i elevernes fritid	9
1.3 Studie- og ordensreglernes personkreds (§ 1, stk. 2)	10
1.4 Studie- og ordensreglernes tilblivelse og offentliggørelse (§ 1, stk. 4-5)	11
1.5 Studie- og ordensreglerne står ikke alene (§ 2, stk. 3-4)	11
1.5.1 Almindeligt gældende normer	12
1.5.2 Rektoransvisninger	13
2 Sammenhæng mellem forseelser ved prøver og i undervisningen – med særligt fokus på snyd	14
2.1 Snyd i forbindelse med undervisningen	14
2.2 Snyd m.v. ved de officielle prøver	15
2.2.1 Samspil med studie- og ordensreglerne	15
2.3 Mulige sanktioner ved snyd ved de officielle prøver eller i undervisningen	16
3 Studieregler	17
4 Ordensregler	19
4.1 Alkohol	19
4.2 Rygning m.v.	19
4.3 Euforiserende stoffer	20
4.4 Test og kontrol	20
4.5 Lyd- og billedoptagelser	21
4.6 Religion	21
5 Sanktioner og andre reaktioner i anledning af elevforseelser	22

5.1	Pædagogisk tilrettevisning (§ 5, stk. 1).....	23
5.2	Skriftlig advarsel (§ 5, stk. 2)	23
5.3	Udelukkelse fra konkrete arrangementer eller aktiviteter (§ 6, stk. 1, nr. 1).....	24
5.4	Midlertidig udelukkelse fra undervisningen (§ 6, stk. 1, nr. 2).....	26
5.5	Forbud mod at medbringe private genstande i en periode (§ 6, stk. 1, nr. 3)	26
5.6	Tilbageholdelse af private genstande (§ 6, stk. 1, nr. 4).....	27
5.7	Henvi sning til at aflægge prøve i et eller flere fag (§ 6, stk. 1, nr. 5).....	28
5.8	Fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag (§ 6, stk. 1, nr. 6).....	34
5.9	Overflytning til en anden institution eller en anden afdeling af institutionen (§ 6, stk. 1, nr. 7)	41
5.10	Bortvisning (§ 6, stk. 1, nr. 8).....	42
5.11	Betingede sanktioner (§ 7)	43
6	Sagsbehandling	34
6.1	Partshøring.....	34
6.2	Afgørelse.....	34
6.2.1	Ikke-myndige elever	35
6.3	Proportionalitetsprincippet	35
6.3.1	Særligt alvorligt tilfælde.....	36
6.4	Prøvesanktioner.....	36
6.5	Midlertidig hjemsendelse eller begrænset adgang til institutionen	37
6.6	Særligt om elevadfærd, der ud over at stride imod studie- og ordensreglerne også antages at være strafbar	37
6.6.1	Inddragelse af politi og sociale myndigheder	37
6.6.2	Håndtering af en sanktionssag og konflikt.....	38
7	Fraværsregistrering	45
7.1	Kontrol og begrundelse for fravær (§ 10).....	45
7.2	Institutionens reaktioner på elevernes fravær (§ 11).....	46
8	Nægtelse af oprykning	47
8.1	Beregning af gennemsnittet (§ 12, stk. 2).....	47
8.2	Afgørelsen om nægtelse af oprykning (§ 12, stk. 3).....	48
9	Klageregler	49
9.1	At klage (§ 13, stk. 1)	49
9.2	Klageforløbet (§ 13, stk. 2).....	50

9.3	Klagen skal normalt angå retlige spørgsmål (§ 13, stk. 3).....	51
9.4	Opsættende virkning (§ 13, stk. 4)	52
10	Bilag. Forholdet mellem bekendtgørelsen og de konkrete studie- og ordensregler	54

Indledning

Denne vejledning forklarer og uddyber reglerne i bekendtgørelse nr. 316 af 27. marts 2025 om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser og er således tænkt som en hjælp til ledelserne på institutioner med gymnasial uddannelse i forhold til dels udformning af de lokale studie- og ordensregler, dels den praktiske administration heraf.

Formålet med studie- og ordensreglerne er at sikre et godt undervisningsmiljø på institutionen og god elevtrivsel.

Bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser tager udgangspunkt i tre bestemmelser i lov om de gymnasiale uddannelser:

- **§§ 42-43** om studie- og ordensregler.
- **§ 44** om institutionernes adgang til at nægte en elev oprykning til næste klassetrin, hvis det vurderes, at eleven ikke har opnået et tilstrækkeligt udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb.

Bekendtgørelsens **§§ 1-4** vedrører rammerne for indholdet af de studie- og ordensregler, som institutionen selv skal fastsætte.

Bekendtgørelsens **§§ 5-7** omhandler reaktioner på overtrædelser af studie- og ordensreglerne, og **§ 8** hvordan sagsbehandlingen af en afgørelse efter de lokale studie- og ordensregler skal finde sted.

Bekendtgørelsens **§§ 9-11** omhandler fraværsregistrering og opfølgning herpå.

Bekendtgørelsens **§ 12** vedrører nægtelse af oprykning, som træffes direkte efter bekendtgørelsen. Det skyldes, at nægtelse af oprykning ikke udgør en reaktion på, at elevens adfærd har været regelstridig (dvs. ikke er en sanktion), men på elevens udbytte af undervisningen. Derfor er det ikke hensigten, at denne adgang skal reguleres nærmere i de lokale studie- og ordensregler.

Bekendtgørelsens **§ 13** indeholder regler om klageadgang, både i forhold til institutionens afgørelser om sanktioner i henhold til de lokale studie- og ordensregler og om afgørelser om nægtelse af oprykning.

Administration af netop disse regler er formentlig dér, hvor ledelserne mest tydeligt beskæftiger sig med elevernes retssikkerhed, og det er derfor meget vigtigt, at ledelserne er opmærksomme på sagsbehandlingsgarantierne i forvaltningsretten, som også gælder på de gymnasiale uddannelser. I denne vejledning er regler og principper fra forvaltningsretten søgt forklaret i relevant omfang. Særligt det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip skal fremhæves her, da det er en meget væsentlig retningslinje, når der er tale om sanktioner – dvs., at iværksættelse af en eventuel sanktion skal være rimelig og relevant i den konkrete situation, og at der ikke bør vælges en mere indgribende sanktion, end hvad der er nødvendigt i den konkrete situation.

I sager, hvor elever har overtrådt institutionens studie- og ordensregler, og hvor der kan være et bagtæppe af konflikter mellem elever indbyrdes eller mellem eleven og ansatte på institutionen, vil der ofte være betydelige følelser på spil hos de involverede parter. Her er det meget vigtigt, at ledelsen formår at holde en professionel distance og håndtere sagsbehandlingen efter reglerne.

1 Introduktion af bekendtgørelsens generelle rammer

Dette afsnit behandler primært reglerne i bekendtgørelsens § 1, § 2, stk. 3-4, § 4, stk. 2, og § 6, stk. 2.

1.1 Studie- og ordensreglernes formål (§ 1, stk. 1)

Bekendtgørelsen skal sikre, at hver institution udarbejder lokale studie- og ordensregler. Både indholdet af de lokale studie- og ordensregler på institutionen og den konkrete forvaltning af dem skal ligge inden for de rammer, som bekendtgørelsen fastsætter. Bekendtgørelsens regler giver en betydelig decentral beslutningskompetence, hvor institutionens ledelse beslutter, hvilke nærmere regler der skal indgå i de lokale studie- og ordensregler, så de er afstemt efter de lokale forhold og afspejler lokale behov og prioriteringer. I bilaget til denne vejledning findes en oversigt over, hvilke regler i bekendtgørelsen der gælder umiddelbart for henholdsvis elever og institutionens ledelse, og hvilke forhold der forudsætter nærmere udmøntning i de lokale studie- og ordensregler.

Det er væsentligt, at institutionernes ledelse er opmærksom på muligheden for at revidere og præcisere de lokale studie- og ordensregler over tid ud fra indhøstede erfaringer, og hvis nye behov opstår. Det vil være naturligt, at de lokale studie- og ordensregler evalueres hvert eller hvert andet år og drøftes med bestyrelse og elevråd med henblik på at afdække behov for revision.

De lokale studie- og ordensregler skal medvirke til at opfylde formålet med institutionens gymnasiale uddannelsesstilbud og bidrage til et godt undervisningsmiljø og god trivsel for eleverne og de ansatte. Studie- og ordensregler gælder for hele elevens virke på uddannelsen, herunder også for elevernes adfærd som eksaminander i de officielle prøver på uddannelserne.

Et godt undervisningsmiljø er i såvel elevernes som de ansattes interesse, og de adfærdsnormer, som gælder for eleverne i medfør af bekendtgørelsen og studie- og ordensreglerne, angår også deres relationer til de ansatte. Institutionerne er i forhold til sikring af et godt undervisningsmiljø tillige omfattet af **lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø**¹.

De lokale studie- og ordensregler skal udformes, så eleverne ikke er i tvivl om institutionens normer for almindelig orden og samvær, om hvilke krav der stilles til elevernes aktive deltagelse i undervisningen, og om hvilke sanktioner ledelsen kan iværksætte, hvis eleverne ikke følger institutionens studie- og ordensregler.

1.2 Studie- og ordensreglernes genstandsområde

1.2.1 Institutioner med forskellige uddannelsesaktiviteter

Institutioner, der udbyder uddannelse omfattet af lov om de gymnasiale uddannelser, er forpligtede til at fastsætte lokale studie- og ordensregler for denne uddannelsesaktivitet (**§ 1, stk. 1**). Der findes særskilte bestemmelser om orden og samvær m.v. i lovgivning om andre uddannelsesaktiviteter, som udbydes af institutioner med gymnasial uddannelse, fx almen voksenuddannelse og erhvervsuddannelse, og derfor kan der være behov for, at institutionen i sine lokale studie- og ordensregler sonder mellem, hvilke regler der gælder for hvem. Da eux-forløb, selvom der indgår en række gymnasiale fag, er erhvervsuddannelse, vil elever på disse forløb være omfattet af institutionens studie- og ordensregler for erhvervsuddannelse.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 316 af 5. maj 2017, som ændret ved lov nr. 1664 af 30. december 2024: [Undervisningsmiljøloven \(retsinformation.dk\)](https://retsinformation.dk).

Uddannelsen til International Baccalaureate (IB) er en international uddannelse på gymnasialt niveau, der ikke er omfattet af lov om de gymnasiale uddannelser og dermed heller ikke af bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser (herunder ikke af § 13 om klageadgang til styrelsen).

1.2.2 Institutioner med kostafdelinger

Nogle gymnasiale institutioner driver såkaldte kostafdelinger, hvor elever har mulighed for at bo på institutionen. **§ 1, stk. 3**, fastsætter, at institutionens studie- og ordensregler alene omfatter en eventuel kostafdeling, i den udstrækning der er tale om forhold, som ellers ville være omfattet af studie- og ordensreglerne. Det betyder, at kostelevers (eller for den sags skyld andre elever) adfærd, der foregår på kostafdelingen, er omfattet af studie- og ordensreglerne i det samme omfang, som studie- og ordensreglerne i øvrigt vil kunne finde anvendelse på forhold uden for institutionen, jf. herved bl.a. bekendtgørelsens **§ 4, stk. 2**, om institutionernes mulighed for at fastsætte deres ordensregler, så de også omfatter elevernes adfærd uden for institutionerne, herunder i deres fritid². Hvis adfærden strider imod studie- og ordensreglerne, kan eleven altså i disse situationer sanktioneres efter reglerne heri.

Institutionen kan herudover vælge at fastsætte særskilte ordensregler, der alene gælder for elever, der bor på kostafdelingen, og som angår deres adfærd i egenskab af at være kostelev (kostordensregler). Sådanne kostordensregler er imidlertid ikke omfattet af bekendtgørelsen, men har i stedet hjemmel i såkaldt almindelige anstaltsbetragtninger³. Det betyder bl.a., at kostordensregler kan indeholde andre former for sanktioner end dem, der er opregnet i bekendtgørelsens **§ 5, stk. 2**, og **§ 6, stk. 1**, (herunder fx at eleven bortvises fra kostafdelingen – dvs. får opsagt sin kostplads på skolen, men kan fortsætte som elev på selve uddannelsen). Det betyder også, at klagereglen i bekendtgørelsens **§ 13** (og klagebestemmelsen i **lovens § 72**) ikke gælder for en kostelev, som institutionen i medfør af særskilte kostordensregler iværksætter en særlig sanktion over for, der adskiller sig fra sanktionerne i studie- og ordensreglerne. En kostelev vil derfor i almindelighed ikke kunne påklage en sådan afgørelse truffet efter særskilte kostordensregler til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet⁴.

1.2.3 Elevadfærd uden for institutionen, herunder i elevernes fritid

Som udgangspunkt gælder de lokale studie- og ordensregler for elevernes adfærd på selve institutionen, herunder dog også på ekskursioner m.v., hvor undervisningsaktiviteter foregår uden for institutionens område. Hvis institutionens ledelse herudover ønsker, at institutionens ordensregler også skal omfatte elevernes adfærd uden for institutionen, herunder i deres fritid, skal det fastsættes udtrykkeligt i ordensreglerne, jf. **§ 4, stk. 2**, og **§ 6, stk. 2**. Sådant adfærd vil dog kun kunne være omfattet af ordensreglerne, i det omfang den har haft direkte indflydelse på undervisningsmiljøet, herunder ordenen og samværet på institutionen.

Det er ikke mindst udbredelsen af de sociale medier, hvor eleverne ofte interagerer på en måde, der i høj grad er uafhængig af tid og sted, der kan begrunde, at en institution vælger at fastsætte regler om, at studie- og ordensreglernes anvendelsesområde også omfatter fritiden.

Hvis der i de lokale studie- og ordensregler er fastsat en udtrykkelig regel om, at ordensreglerne også kan omfatte elevernes adfærd uden for institutionen, herunder i deres fritid, vil det indebære, at institutionen også kan anvende studie- og ordensreglernes sanktioner, når ordensreglerne tilsidesættes uden

² Se vejledningens afsnit 1.2.3.

³ Inden for læren om det offentligretlige legalitetsprincip antages det, at ledelsen af en oprettet offentlig institution ("anstalt") uden særlig hjemmel kan træffe bestemmelse vedrørende "klienternes" forhold af hensyn til institutionens drift, herunder til sikring af ro og orden.

⁴ Kostelever på Sorø Akademis Skole vil dog kunne indgive en sådan klage i medfør af det almindelige under-/overordnelsesforhold mellem statsinstitutionen Sorø Akademis Skole og børne- og undervisningsministeren.

for institutionen, herunder i fritiden. Det betyder fx, at en elev, der deler en lyd- eller billedoptagelse med et indhold, der kan krænke blufærdigheden eller en klassekammerats personlige integritet, kan mødes af sanktioner, uanset hvornår delingen nøjagtig er sket.

Men det betyder også, at institutionens ledelse kan gribe ind over for anden adfærd uden for institutionen, der påvirker undervisningsmiljøet, fx såkaldte "puttemiddage". Når institutionens ledelse vurderer den konkrete adfærd, skal den se på, hvordan den influerer på undervisningsmiljøet, herunder ordenen og samværet på institutionen. Ledelsen bør således både se på den effekt, som adfærden har på de deltagende elever, men også på de elever, som adfærden ekskluderer. Det fritager således ikke nødvendigvis ledelsen fra at reagere, at de deltagende i g'ere konkret giver udtryk for, at de ikke selv opfatter adfærden for grænseoverskridende.

Det grundlæggende krav om, at adfærd i fritiden kun kan være omfattet af ordensreglerne, hvis den har haft direkte indflydelse på undervisningsmiljøet, herunder ordenen og samværet på institutionen, nødvendiggør, at der i særlig grad er opmærksomhed om princippet i **§ 8, nr. 2**, – dvs. på, at en eventuel sanktion skal være rimelig og relevant – når institutionens ledelse beslutter, hvordan der skal reageres på den givne adfærd.

Eksempel på studie- og ordensregler om elevernes fritid

Hvis institutionen ønsker, at de lokale studie- og ordensregler også gælder uden for institutionens område, skal det eksplicit indføres i studie- og ordensreglerne. Det kan fx indføres i de lokale studie- og ordensregler, at studie- og ordensreglerne gælder i forbindelse med undervisningstiden, hvad enten denne foregår på institutionen eller på ekskursioner. Samtidig kan det tilføjes, at de kan bringes i anvendelse i situationer uden for undervisningstiden, når de involverede elever indgår i sammenhænge, der kan identificere dem med institutionen, eller når deres adfærd skønnes at have betydning for forhold på institutionen – fx elevernes trivsel.

1.3 Studie- og ordensreglernes personkreds (§ 1, stk. 2)

Studie- og ordensreglerne gælder for eleverne (**§ 1, stk. 2, 1. pkt.**). Det betyder, at de adfærdsnormer, som eksplicit fastsættes med de lokale studie- og ordensregler, eller som efter **§ 2, stk. 3-4**, må anses for implicitte, forpligter eleverne. Det er også dem, der ved tilsidesættelse af normerne kan sanktioneres med de sanktionsformer, der fastsættes i reglerne. Studie- og ordensreglerne gælder omvendt ikke for institutionens ansatte, men uafhængigt af studie- og ordensreglerne eksisterer der naturligvis også en lang række adfærdsnormer for institutionens ansatte, der kan være implicitte, fremgå af lovgivningen eller være kommunikeret i andre sammenhænge end studie- og ordensreglerne – fx et forbud mod at krænke og mobbe elever eller kolleger. Håndhævelsen af sådanne normer påhviler institutionens ledelse i sin egenskab af arbejdsgiver inden for rammerne af den almindelige ledelsesret.

§ 1, stk. 2, 2. pkt., nævner nogle særlige persongrupper, der formelt set ikke er "elever" på institutionen, fordi de ikke er i gang med et sammenhængende uddannelsesforløb (de treårige uddannelser til studentereksamen (htx, hhx eller stx) eller de toårige uddannelser til hf-eksamen eller almen studentereksamen), men alligevel – i et eller andet omfang – modtager undervisning eller i øvrigt har deres gang på institutionen, fordi de modtager undervisning eller evt. blot vil skulle aflægge prøve. Det drejer sig om kursister på forskellige typer af enkeltfag samt selvstuderende.

Det er fastsat, at studie- og ordensreglerne også gælder for disse persongrupper, men da bekendtgørelsen navnlig er formuleret med fokus på elever i sammenhængende forløb, er det for en god ordens skyld anført, at det er med de fravigelser, der er begrundet i de pågældendes særlige forhold. Fx gælder, at sanktionen henvisning til at aflægge prøve i et eller flere fag (**§ 6, stk. 1, nr. 5**) ikke kan anvendes over for enkeltfagskursister, og at eksempelvis studieregler og regler om fraværsregistrering ikke gælder for selvstuderende.

Hvis institutionen ønsker, at der skal gælde noget særligt for de nævnte persongrupper, kan den vælge at fastsætte det udtrykkeligt i studie- og ordensreglerne. Selv uden sådanne særlige angivelser vil det dog i den konkrete forvaltning være muligt at nuancere anvendelsen af reglerne over for disse grupper. Dog bør en sådan nuancering ikke indebære en "hårdere" behandling af enkeltfagskursister og/eller selvstuderende, uden at disse persongrupper har haft mulighed for at udlæse eventuelt særligt fastsatte pligter, adfærdsnormer eller lignende, der kun gælder for dem, af reglerne.

I forhold til enkeltfagskursister er der grund til at sondre i forhold til forståelsen af, hvad der ligger i sanktionen "bortvisning (udskrivning) fra uddannelsen", jf. **§ 6, stk. 1, nr. 8**⁵:

- I forhold til overtrædelser af ordensreglerne er det relevant at anskue kursistens forskellige undervisningsforløb på institutionen som et samlet hele. Bortvises en kursist således på baggrund af sådanne overtrædelser, er det således fra alle igangværende enkeltfag. Ordet "uddannelsen" i nr. 8 skal altså her læses som "institutionen".
- I forhold til overtrædelser af studiereglerne er det omvendt mere relevant at fokusere på det enkelte undervisningsforløb på institutionen. Bortvises en kursist således f.eks. på baggrund af for højt fravær på et givet enkeltfag, er det således fra netop dét enkeltfag, som fraværet konkret angår. Ordet "uddannelsen" i nr. 8 skal altså her læses som "enkeltfaget".
- Netop dén type af overtrædelser af studiereglerne, som angår snyd og anden uretmæssig adfærd, jf. herved **§ 3, nr. 1, litra e**, bør dog i kraft af sin karakter sidestilles med overtrædelser af ordensreglerne, jf. første bullit, idet de i lighed med disse ikke først og fremmest går ud over eleven selv.

1.4 Studie- og ordensreglernes tilblivelse og offentliggørelse (§ 1, stk. 4-5)

§ 1, stk. 4, indeholder de grundlæggende krav til tilblivelsen m.v. af studie- og ordensreglerne, hvoraf det fremgår, at de skal fastsættes efter høring af elevrådet og et eventuelt pædagogisk råd og på baggrund af mindst én behandling på et møde i institutionens bestyrelse, og at de herefter skal offentliggøres på institutionens hjemmeside på en måde, så de er let tilgængelige.

Med **§ 1, stk. 5**, er der fastsat en pligt til at informere eleverne om studie- og ordensreglerne, så alle elever løbende under deres uddannelsesforløb er informeret om reglerne, herunder eventuelle ændringer heri, på en måde, som i forhold til de lokale forhold bedst bidrager til, at eleverne er opmærksomme på vigtigheden af, at de overholder reglerne. Det vil som udgangspunkt ikke være tilstrækkeligt at nøjes med at informere eleverne ved starten af et flerårigt uddannelsesforløb og så ikke siden gøre yderligere. Det vil være naturligt, hvis institutionen også overvejer, hvordan den kan orientere forældre til elever, der er undergivet forældremyndighed, om studie- og ordensreglerne, således at også de kan medvirke til, at eleverne overholder reglerne.

1.5 Studie- og ordensreglerne står ikke alene (§ 2, stk. 3-4)

Studie- og ordensreglerne er som nævnt dér, hvor institutionen kan definere, hvilke normer for almindelig orden og samvær som gælder på institutionen, og hvilke krav der stilles til elevernes aktive deltagelse i undervisningen. Det er afgørende, at institutionen er omhyggelig med beskrivelsen heraf, så den har sikker grund under fødderne, når den efterfølgende via håndhævelsen af reglerne skal sikre, at dens gymnasiale uddannelsestilbud opfylder deres formål, og at der bliver et godt undervisningsmiljø og god trivsel for eleverne.

⁵ Se vejledningens afsnit 5.10.

Eksempler på studie- og ordensregler for undervisningen

Det er oplagt, at institutionen i studie- og ordensreglerne uddyber de forventninger og krav, der er til elevernes deltagelse i undervisningen. Det kan fx være krav om, at de på alle skoledage skal være til rådighed for undervisning i et bestemt tidsrum, at de skal stå til rådighed for undervisning på andre tidspunkter, hvis den er varslet i ordentlig tid, og at der er pligt til at møde op til undervisningen, herunder til fællestimer m.m.

Det kan også indeholde retningslinjer ang. krav til aktivitet i timerne (kan der f.eks. registreres fravær ved manglende aktiv deltagelse trods fremmøde ("mentalt fravær")) og aflevering af skriftligt arbejde.

1.5.1 Almindeligt gældende normer

Ikke desto mindre gælder det med **§ 2, stk. 3-4**, at der selv i fravær af eksplicit fastsatte adfærdsnormer i de konkrete, lokale studie- og ordensregler findes en kerne af adfærdsnormer, som utvivlsomt skal overholdes af eleverne.

Uanset det konkrete indhold af institutionens studie- og ordensregler fremgår det således af **§ 2, stk. 3**, at eleverne som minimum skal opfylde de forpligtelser, som de efter loven og regler, som er fastsat i medfør af loven, er underlagt i relation til deres uddannelse, herunder mødepligten og pligten til aktiv deltagelse i undervisningen.

Eksempler på generelle adfærdsnormer, der ikke eksplicit fremgår af studie- og ordensreglerne

Et eksempel herpå kunne være pligterne for en elev i en treårig uddannelse til studentereksamen, der ved afslutningen af grundforløbet skal foretage et valg af studieretning og på bestemte tidspunkter i uddannelsesforløbet skal foretage valg af valgfag.

Et andet eksempel er, at der, uanset om en institution i de lokale studie- og ordensregler har konkretiseret de nærmere forpligtelser, der følger af mødepligten og pligten til aktiv deltagelse i undervisningen på institutionen, i bekendtgørelsens **§ 3, nr. 1**, findes en kerne af forpligtelser, der utvivlsomt er omfattet af disse overordnede pligter, og som derfor utvivlsomt skal overholdes af eleverne, nemlig at eleverne skal møde frem til undervisning med fysisk tilstedeværelse, deltage i virtuel undervisning, aflægge interne prøver, der afholdes af institutionen, afholde sig fra selv at snyde eller at hjælpe andre med at snyde osv.

Det er vigtigt at understrege, at jo mere en konkret adfærdsnorm, som man ønsker at håndhæve på institutionen, herunder at kunne sanktionere overtrædelsen af, afviger fra en sådan kerne af normer, jo mere vil der være behov for, at den udtrykkeligt skrives ind i reglerne – simpelthen for, at institutionen kan undgå hjemmelsproblemer, som kan blive aktualiseret i forbindelse med en elevs klage til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Af **§ 2, stk. 4**, fremgår det, at det uanset det konkrete indhold af institutionens studie- og ordensregler gælder, at eleverne som minimum skal overholde almene normer for god orden og godt samvær for elever på en uddannelsesinstitution, hvor der er respektfulde relationer mellem eleverne indbyrdes og mellem eleverne og institutionens bestyrelsesmedlemmer, ledere, lærere og andre ansatte.

Eksempler herpå kunne være, at man ikke må udvise truende eller voldelig adfærd over for andre individer, at man ikke må udøve hæværk på institutionens faciliteter, og at man ikke må krænke og mobbe.

Det er *ikke* en betingelse for, at institutionens ledelse kan iværksætte sanktioner som følge af overtrædelse af studie- og ordensreglerne i form af hæværk og vold, at der er eller vil blive rejst tiltale mod

den pågældende⁶. Det samme gælder andre overtrædelser af straffeloven, overtrædelser af færdselsloven, politivedtægten m.v.

1.5.2 Rektoranvisninger

Det er i **§ 2, stk. 4**, endvidere fastsat, at studie- og ordensreglerne uanset deres nærmere indhold omfatter en pligt for eleverne til umiddelbart og loyalt at efterfølge de konkrete anvisninger, som institutionen giver dem for at opretholde eller genoprette god orden på institutionen, uanset om disse gives mundtligt eller skriftligt. Reglen skal sikre, at institutionens ledelse eller andre ansatte, som er bemyndiget hertil, ikke er afskåret fra at give anvisninger til eleverne, der supplerer de eksplicit fastsatte ordensregler, når det er sagligt og et relevant middel til at sikre ro og orden på institutionen.

Når en elev har fået sådanne anvisninger, forpligter de altså eleven på helt tilsvarende vis, som hvis den pågældende adfærdsnorm stod skrevet i studie- og ordensreglerne, og overtrædelsen af den kan sanktioneres i henhold til studie- og ordensreglerne. Et eksempel på en sådan anvisning kunne være, hvis institutionens ledelse er bekendt med, at en ny elev tidligere har været involveret i en alvorlig konflikt, evt. af voldelig karakter, med en elev på institutionen, og lederen så fastsætter, at de skal holde sig fra hinanden i deres almindelige omgang på institutionen. Det kan ligeledes være, at institutionens ledelse af ordensmæssige hensyn i en konkret situation beder eleverne om at holde sig fra eller forlade et bestemt område på institutionen, eller at en elev, der er meget beruset ved en skolefest, beordres hjem fra festen.

⁶ Se vejledningens afsnit 6.6.

2 Sammenhæng mellem forseelser ved prøver og i undervisningen – med særligt fokus på snyd

Dette afsnit behandler primært reglerne i bekendtgørelsens § 1, stk. 1, § 2, stk. 2, § 3, nr. 1, § 5, stk. 1 og 2, og § 6, stk. 1.

Det fremgår af bekendtgørelsen, at studie- og ordensreglerne også gælder for de tilhørende prøver, jf. **§ 1, stk. 1**, dvs. for officielle prøver, der er medtællende i eksamenen. Dette betyder bl.a., at institutionens almindelige studie- og ordensregler også omfatter eksaminander.

Hvis det udtrykkeligt er fastsat i de lokale studie- og ordensregler, kan også overtrædelser af særlige adfærdsnormer i forbindelse med en prøve sanktioneres efter studie- og ordensreglerne. Overtrædelser vil derudover kunne sanktioneres efter relevante bestemmelser i prøvebekendtgørelsen, jf. afsnit 2.2.

Af bekendtgørelsens **§ 2, stk. 2**, fremgår det, at den enkelte institution skal fastsætte sine studie- og ordensregler, så de danner grundlag for en målrettet indsats for at imødegå snyd og lignende, herunder med skriftligt arbejde og ved prøverne. Snyd er således defineret som et særligt indsatsområde, både hvad angår skriftlige afleveringer og interne prøver i den almindelige undervisning, og hvad angår de officielle prøver.

Efter **§ 3, nr. 1, litra e**, i bekendtgørelsen gælder en almindelig norm om, at eleverne "skal undlade snyd og lignende uretmæssig adfærd, som kan forhindre eller modvirke, at de selv eller andre elever fuldfører deres uddannelse, herunder ved at aflægge de nødvendige prøver, i overensstemmelse med uddannelsesformålene". Det følger heraf, at også medvirken og tilskyndelse til andres snyd i forbindelse med prøver og i undervisningen strider imod studiereglerne og derfor kan sanktioneres efter disse.

2.1 Snyd i forbindelse med undervisningen

I gymnasial uddannelse er det et centralt fagligt mål at opnå studieforberevende skrivekompetencer, og i en lang række fag tildeles der fordybelsestid til elevernes selvstændige skriftlige arbejde. Elevernes skriftlige afleveringer bedømmes som led i den løbende interne (dvs. formative) evaluering. Her giver læreren nogle gange, men ikke altid, eleven en karakter for præstationen.

En opgavebesvarelse, som vurderes at være udtryk for snyd, fordi den ikke er elevens egen og selvstændige besvarelse, kan i realiteten ikke anses for en præstation, da den ikke siger noget fornuftigt om elevens færdigheder og kompetencer. Der er derfor ikke noget grundlag for at tildele eleven en karakter for besvarelsen.

Aflevering af en sådan besvarelse udgør en overtrædelse af pligterne i **§ 3, nr. 1, litra c-e**, (om skriftligt fravær/snyd) i bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Institutionen kan altså gribe ind med de reaktionsmuligheder, som bekendtgørelsen og de lokale studie- og ordensregler hjemler, men den kan i tilgift hertil insistere på, at eleven (hvis det findes praktisk og hensigtsmæssigt) foretager en ny – nu egen og selvstændig – opgavebesvarelse.

Eksempel på studie- og ordensregler for at imødegå snyd og plagiat

Det er en god idé at være eksplicit om, hvad institutionen forstår ved snyd og plagiat, og hvordan institutionen håndterer eksempler herpå. Der kan fx stå, at det er vigtigt, at eleven afleverer et selvstændigt stykke arbejde, men at det også er i orden at arbejde sammen om opgaver. Der kan også være sammenhænge, hvor det er helt oplagt at aflevere et fælles produkt, fx ved gruppeafleveringer.

I de treårige gymnasiale uddannelser skal der aflægges et antal interne og ikke-medtællende prøver (fx termins- og årsprøver), der skal give eleverne prøvetræning, jf. **§ 28, stk. 4, i lov om de gymnasiale uddannelser**. Sådanne interne prøver anses ikke som officielle prøver, og i tilfælde af snyd vil eleverne – i lighed med snyd med skriftlige afleveringer i forbindelse med undervisningen – alene kunne blive mødt af reaktionsmulighederne efter bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser og de lokale studie- og ordensregler.

For en god ordens skyld skal det nævnes, at hvis læreren finder, at det kun er helt afgrænsede dele af en opgavebesvarelse som led i undervisningen, der er behæftet med snyd, så er læreren naturligvis ikke afskåret fra særskilt at bedømme de øvrige dele, som vurderes at være elevens egne og selvstændige besvarelse. I den forbindelse kan læreren selvsagt også give en karakter, hvis det findes hensigtsmæssigt – og karakteren kan naturligvis være -3 (minus tre), hvis disse dele af besvarelsen isoleret set anses som en "helt uacceptabel præstation", jf. **bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse**⁷.

Det må i en sådan situation forudsættes, at institutionen er meget tydelig i sin kommunikation til eleven om, at den karakteriserer bestemte dele af besvarelsen som snyd – herunder om konsekvenserne heraf – og andre dele som ikke-snyd – herunder om, at disse er underkastet en helt almindelig bedømmelse som led i den interne evaluering.

2.2 Snyd m.v. ved de officielle prøver

Hvad angår officielle prøver, er det – i modsætning til opgavebesvarelser som led i undervisningen – aldrig muligt at karakterisere én og samme prøvebesvarelse som dels snyd, dels ikke-snyd. Dvs. enten anses en formodning om snyd for bekræftet, og prøvebesvarelsen skal derfor ikke bedømmes. Eller snydeformodningen anses ikke for bekræftet, og besvarelsen skal derfor bedømmes.

Spørgsmålet om sanktionering af snyd m.v. ved prøver i medfør af prøve- og eksamensreglerne er behandlet på ministeriets hjemmeside⁸.

Eksaminander, der under prøveforløbet overtræder andre lokale eller centralt fastsatte prøve- og eksamensregler, kan efter **§ 7, stk. 6, i bekendtgørelse om visse regler om prøver og eksamen i de gymnasiale uddannelser**⁹ sanktioneres ved bortvisning fra prøven.

2.2.1 Samspil med studie- og ordensreglerne

For eksaminander, som snyder eller i øvrigt overtræder prøve- og eksamensreglerne i forbindelse med de officielle prøver, skal institutionen som det første tage stilling til spørgsmålet om sanktionering efter prøvebekendtgørelsen. Som det fremgår ovenfor, kan det være relevant at overveje, om der – ud over sanktionen efter prøvebekendtgørelsen – bør reageres over for overtrædelsen efter studie- og ordensreglerne fx i form af en skriftlig advarsel.

⁷ Bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=25308>.

⁸ <https://www.uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/proever-og-eksamen/afholdelse-af-proever/vejledning-om-digitale-hjaelpemidler-og-snyd/sanktioner/sanktioner-efter-eksamensbekendtgørelserne>

⁹ Bekendtgørelse nr. 1276 af 27. november 2017: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=194856>.

Hvis en elev således har snydt ved en prøve, vil elevens efterfølgende snyd i undervisningen, fx ved en årsprøve eller ved plagiat i en skriftlig aflevering, kunne betragtes som et gentagelsestilfælde.

På tilsvarende måde kan andre typer af overtrædelser af prøve- og eksamensregler, fx vedrørende ordensmæssige forhold ved prøver, medføre, at efterfølgende tilsidesættelse af ordensreglerne kan betragtes som et gentagelsestilfælde.

2.3 Mulige sanktioner ved snyd ved de officielle prøver eller i undervisningen

Den enkelte institution skal i hvert enkelt tilfælde af en overtrædelse af reglerne foretage en individuel vurdering af den konkrete overtrædelse. På baggrund af et skøn skal institutionen herefter fastsætte en passende sanktion i det enkelte tilfælde, herunder under iagttagelse af princippet i **§ 8, nr. 2**, hvorefter sanktionen skal være rimelig og relevant i forhold til den konkrete overtrædelse.

Oversigten nedenfor giver et overblik over de sanktioner, som det umiddelbart kan være relevant for en institution at anvende over for elever, der snyder.

Sanktioner for elever, der snyder ved prøver og i undervisningen:

	Prøve- og eksamensregler (hvis snyd sker i prøveforløb)	Studie- og ordensregler
Første tilfælde af snyd	Bortvisning eller karakteren -3	Pædagogisk tilrettevisning eller skriftlig advarsel. En advarsel bortfalder normalt ikke ved skoleårets udgang.
Efterfølgende tilfælde af snyd	Bortvisning eller karakteren -3	Under hensyn til proportionalitetsprincippet kan der gives en (ny) advarsel eller iværksættes en af sanktionerne i § 6, stk. 1, i bekendtgørelse om studie- og ordensregler. Følgende sanktioner vil formentlig være særligt relevante: • Midlertidig udelukkelse fra undervisningen i indtil 10 skoledage. • Aflæggelse af prøve i et fag, hvor der flere gange er snydt, hvis faget kan afsluttes med prøve på det pågældende klassetrin i det pågældende år (er relevant, hvis der er snydt i undervisningen). • Fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve i det fag, hvor der er snydt (er relevant, hvis der er snydt i undervisningen). • Overflytning til en anden institution eller afdeling. • Bortvisning fra uddannelsen ved særligt grove eller gentagne tilfælde.

3 Studieregler

Dette afsnit behandler primært reglerne i bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 1, og stk. 3, og § 3.

En del af studie- og ordensreglerne udgøres af studiereglerne, som består af institutionens nærmere regler om elevernes studiemæssige forhold i relation til deres uddannelse, herunder mødepligten, pligten til aktiv deltagelse i undervisningen og regler om og procedurer for institutionens indgriben over for elevers fravær og forsømmelser, jf. **§ 2, stk. 1, nr. 1**¹⁰.

Studiereglerne knytter an til **§ 42, stk. 1, i lov om de gymnasiale uddannelser**, hvorefter det gælder, at elever har mødepligt og pligt til at deltage aktivt i undervisningen, og **§ 43**. Bekendtgørelsen understreger med **§ 2, stk. 3**, at mødepligten og pligten til aktiv deltagelse i undervisningen gælder under alle omstændigheder og således ikke er betinget af, at institutionen skriver noget bestemt i sine studieregler. Men institutionen har altså mulighed for gennem sine studieregler at præcisere elevernes forpligtelser i forhold til at passe deres uddannelse.

Rammerne om de lokale studieregler fremgår af **§ 3**, der angiver en række forhold, som studiereglerne fornuftigvis kan omfatte, men som ikke skal anses for udtømmende.

§ 3, nr. 1, omfatter eksempler på forhold, der kan konkretiseres i de lokale studieregler, men er også udtryk for en kerne af forpligtelser, som utvivlsomt skal overholdes af eleverne, jf. **§ 2, stk. 3**.

Det kan på den baggrund anbefales, at studiereglerne som minimum tydeliggør, at mødepligten og pligten til aktiv deltagelse dels omfatter både undervisning med fysisk fremmøde, herunder som eks-kursioner m.v. uden for institutionen, virtuel undervisning og interne prøver og lignende (altså undervisningstid i lovens forstand), dels selvstændigt arbejde (altså fordybelsestid i lovens forstand), tydeliggør pligten til at aflevere skriftlige besvarelser rettidigt og tydeliggør, at skriftlige besvarelser skal være elevernes egne og selvstændige besvarelser (dog således, at der kan være adgang til gruppearbejde inden for rammer fastsat af underviserne)¹¹.

Efter **§ 3, nr. 2, litra a**, skal studiereglerne konkretisere spørgsmålet om betingelserne og procedurerne for at fritage elever med permanente eller midlertidige funktionsnedsættelser for dele af undervisningen. Det vil typisk være i forhold til faget idræt¹², men kan også være andre fag, navnlig med en praktisk dimension.

§ 3, nr. 2, litra b, giver mulighed for, at institutionens ledelse kan lade eleven selv afholde udgiften, når den anmoder om en lægeerklæring. Dette forudsætter imidlertid, at studiereglerne udtrykkeligt fastsætter dette.

Eksempel på studieregler ang. fritagelse fra undervisning

Institutionen kan med fordel beskrive de særlige regler for fritagelse fra undervisning, der gælder. Det vil fx som udgangspunkt kræve en skriftlig anmodning og en konkret vurdering at blive fritaget. Det er også vigtigt, at institutionen er eksplicit om, at det vil kræve en lægefaglig dokumentation, og – hvis det er dét, institutionen ønsker – at eleven selv skal skaffe og betale for dokumentationen.

¹⁰ Se også vejledningens afsnit 7 om fraværsregistrering.

¹¹ Se i øvrigt vejledningens afsnit 1.5 med eksempler på studie- og ordensregler for undervisningen.

¹² <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/gym/pdf19/sep/190911-vejledning-om-fuldstaendig-eller-delvis-fritagelse-fra-idraet-juni-2018.pdf>

Når studiereglerne, jf. **§ 2, stk. 1, nr. 1**, fastsætter regler om procedurer for indgriben over for elevers fravær og forsømmelser, kan det være hensigtsmæssigt, at det beskrives, hvilke typiske stadier en elevsag om forsømmelser har, herunder omfattende en "sanktionsstige" for en elev, der på trods af pædagogiske tilrettevisninger ikke formår at nedbringe sit fravær til et acceptabelt niveau. Som omtalt i vejledningens afsnit 7 er det vigtigt, at eleverne gives en rimelig frist for at rette op på et for højt fravær, ligesom institutionen – jf. vejledningens afsnit 7 – ikke i sanktionssager må sætte "skøn under regel", men skal sørge for at foretage en individuel vurdering i den enkelte sag med udgangspunkt i de konkrete omstændigheder.

4 Ordensregler

Dette afsnit behandler primært reglerne i bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 2, og stk. 4, og § 4.

En del af studie- og ordensreglerne udgøres af ordensreglerne, som består af institutionens nærmere regler om orden og samvær i forbindelse med undervisningen, på institutionen og uden for institutionen, herunder i elevernes fritid, jf. § 4, stk. 2, og regler om procedurer for institutionens håndtering af elevers overtrædelse af disse regler, jf. § 2, stk. 1, nr. 2.

Ordensreglerne knytter an til § 43 i lov om de gymnasiale uddannelser. Bekendtgørelsen fastsætter med § 2, stk. 4, 1. pkt.,¹³ at institutionens ordensregler uanset deres konkrete indhold endvidere indebærer, at eleverne som minimum skal overholde almene normer for god orden og godt samvær for elever på en uddannelsesinstitution, hvor der er respektfulde relationer mellem eleverne indbyrdes og mellem eleverne og institutionens bestyrelsesmedlemmer, ledere, lærere og andre ansatte. Men institutionen har altså mulighed for gennem sine ordensregler at præcisere elevernes forpligtelser i forhold til deres adfærd.

Rammerne om de lokale ordensregler fremgår af § 4, der angiver en række forhold, som ordensreglerne fornuftigvis kan omfatte, men som ikke skal anses for udtømmende.

Især hvad angår de i § 4, stk. 1, nr. 1, litra b, og nr. 2, litra b-c, e og g, angivne forhold, er der tale om forhold, som relativt let kan indfortolkes i § 2, stk. 4, 1. pkt., selvom de ikke er eksplicit nævnt, mens de i § 4, stk. 1, nr. 1, litra a og c, og nr. 2, litra a, d og f, angivne forhold i høj grad kalder på, at det gennem formulering af lokale regler præciseres, hvor grænserne for elevernes adfærd går set fra institutionens side.

Hvad angår § 4, stk. 1, nr. 2, litra d, om alkohol og andre rusmidler, er der grund til at sondre mellem henholdsvis alkohol, tobak m.v. og euforiserende stoffer.

4.1 Alkohol

I forhold til alkohol er der et skønrum for formulering af lokale regler på den enkelte institution. Opmærksomheden henledes særligt på Sundhedsstyrelsens anbefalinger om alkohol, som kan findes på deres hjemmeside, og som kan danne grundlag for institutionens regler herfor.¹⁴ Institutionen kan særskilt lave regler om alkohol i forbindelse med fester, skolearrangementer, studieture og andre aktiviteter, der ligger udover den almindelige undervisning.

4.2 Rygning m.v.

I forhold til tobak m.v. indeholder lov om røgfri miljøer¹⁵ nogle overordnede bestemmelser, som institutionens ledelse altid skal påse, bliver overholdt. Det gælder for det første efter den nævnte lovs § 7, stk. 1, bl.a., at det på institutioner med udbud af ungdomsuddannelser ikke er tilladt at ryge eller anvende tobaksvarer (herunder snus), tobakssurrogater eller urtebaserede rygeprodukter på institutionens område. Dette forbud mod rygning m.v. gælder altså på institutionens område, uanset om det fremgår eksplicit af studie- og ordensreglerne eller ej (medmindre der er tale om et voksenuddannelsescenter, der alene udbyder hf-enkeltfag og evt. gymnasial supplering og herudover anden, ikke-gymnasial, voksenundervisning). For det andet gælder det efter lovens § 7 b, stk. 1, at det på ungdomsud-

¹³ Se også vejledningens afsnit 1.5.

¹⁴ <https://www.sst.dk/da/>

¹⁵ Bekendtgørelse nr. 1632 af 18. juni 2021 af lov om røgfri miljøer: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/1632>.

dannelser ikke er tilladt for elever at ryge eller anvende tobaksvarer, tobakssurrogater eller urtebase-rede rygeprodukter i skoletiden. Denne lovbestemmelse om såkaldt "røgfri skoletid", hvor forbuddet mod rygning m.v. i skoletiden også finder anvendelse uden for institutionens område, gælder altså kun for elever på de gymnasiale ungdomsuddannelser, men ikke for kursister på hf-enkeltfag eller gymnasial supplerig. I det tilgrundliggende lovforslag er det anført, at "(s)koletiden omfatter ud over undervisning også skemalagte eller på anden vis fastlagte aktiviteter som f.eks. også fjernundervisning, eks-kursioner, brobygning, introduktionskurserne m.v." Hvis en elev fx har skoletid fra 8-14 på en given skoledag med mødepligt på institutionen, omfatter den røgfri skoletid *hele* tidsperioden, dvs. også frikvar-terer samt eventuelle fritimer i løbet af skoledagen, hvor eleven forlader institutionens matrikel.

Det fremgår af § 7 b, stk. 2, at lederen af en uddannelsesinstitution, der udbyder en ungdomsuddan-nelse, på uddannelsesstedet skal oplyse om forbuddet efter stk. 1 (røgfri skoletid), herunder om konse-kvenser af overtrædelse heraf. Det vil være naturligt, at denne oplysningsforpligtelse opfyldes via stu-die- og ordensreglerne. Det kan altså anbefales, at institutionernes ledelse indskrifter forbuddene fra lov om røgfri miljøer i studie- og ordensreglerne, uanset at de gælder allerede i medfør af loven.

Der er ikke i lov om røgfri miljøer noget til hinder for, at det lokalt besluttet også at indføre "røgfri sko-letid" for kursister på enkeltfag, selvom det ikke er ungdomsuddannelser, i det omfang det sker med respekt af bekendtgørelsen. I den forbindelse skal det erindres, at adgangen til at fastsætte lokale or-densregler på uddannelsesinstitutionerne er båret af et hensyn til undervisningsmiljøet, herunder orde-nen og samværet på institutionen. Indførelse via ordensreglerne af røgfri skoletid i et videre omfang end, hvad der følger af lov om røgfri miljøer, kan i en vis udstrækning begrundes i dette hensyn (at ele-ver/kursister ikke eksponerer hinanden for rygning m.v.), men røgfri skoletid vil ikke kunne håndhæves over for voksenuddannelseskursister i et omfang, der alene er båret af sundhedsmæssige hensyn (at kursisten ikke udsætter sig selv for rygning m.v.). Hvis en institution via sine ordensregler derfor indfø-rer røgfri skoletid også for kursister på voksenundervisning, vil et konkret tilfælde af fx rygning uden for institutionen kun kunne anses for omfattet af ordensreglerne, hvis adfærden har haft direkte indflydelse på undervisningsmiljøet, herunder ordenen og samværet på institutionen. Rygning m.v. umiddelbart uden for institutionens matrikel kan opfattes som havende en direkte indflydelse på undervisningsmil-jøet, og det samme kan en kursists rygning m.v. for åbent kamera, når der modtages virtuel undervis-ning. Herudover vil der imidlertid være en (relativt hurtig) glidende overgang over til situationer, hvor det vil være for vidtgående at håndhæve forbuddet – f.eks. hvis en kursist i skoletiden ryger langt væk fra institutionen, uden at der er andre elever eller kursister fra institutionen i nærheden. I alle tilfælde skal der være opmærksomhed på proportionalitetsprincippet – dvs. på, at en eventuel sanktion skal være rimelig og relevant – når institutionens ledelse beslutter, hvordan der skal reageres på en given konkret adfærd.

4.3 Euforiserende stoffer

I forhold til euforiserende stoffer gælder det, at hvis et stof er omfattet af bekendtgørelse om euforise-rende stoffer, må man som privat person ikke modtage eller besidde stoffet, medmindre man har mod-taget det som et lægemiddel udskrevet af en læge på recept. Derfor hører euforiserende stoffer natur-ligvis ikke hjemme på en gymnasial uddannelsesinstitution, hvilket selv uden særskilte angivelser herom i studie- og ordensreglerne vil følge af **§ 2, stk. 4, 1. pkt.** Alligevel kan det anbefales eksplicit at ind-skrive regler i studie- og ordensreglerne om euforiserende stoffer, bl.a. for at præcisere, at det regelstri-dige både omfatter dét at indtage stoffer på selve institutionen og dét at være påvirket af stoffer på institutionen, uanset om selve indtagelsen er sket et andet sted, men også i det hele taget at med-bringe stoffer på institutionen, uanset begrundelsen herfor.

4.4 Test og kontrol

Det vil være en betingelse for, at institutionen kan gennemføre test for alkohol eller andre rusmidler, at der i studie- og ordensreglerne er indeholdt en regel herom. Brug af sådanne tests vil forudsætte en konkret mistanke og må ikke være et led i en stikprøvekontrol. Endvidere vil det forudsætte, at testen

gennemføres på en værdig måde over for eleven. Institutionen kan ikke tvinge en elev til at lade sig teste mod sin vilje.

En elevs blotte afvisning af at lade sig teste for indtagelse af rusmidler kan ikke i sig selv begrunde, at der på grundlag af institutionens studie- og ordensregler iværksættes sanktioner over for eleven. Dette udelukker imidlertid ikke, at der over for en sådan elev allerede er eller gennem anden sagsoplysning kan tilvejebringes et tilstrækkeligt grundlag for at iværksætte en sanktion for brud på studie- og ordensreglerne.

4.5 Lyd- og billedoptagelser

Hvad angår **§ 4, stk. 1, nr. 2, litra e**, om lyd- og billedoptagelser, kan ordensreglerne indeholde regler om, hvad eleverne må filme og optage på institutionen, fx ved brug af mobiltelefoner, kameraer og andet. Det gælder også, selvom der er situationer, hvor det efter anden lovgivning vil være lovligt at optage en lærer i en undervisningssituation. Det er på linje med, at institutionerne kan lave retningslinjer om, at man ikke må bruge sin mobil i undervisningen. I retningslinjerne kan der tages stilling til, hvad der skal gælde i forskellige konkrete situationer. Et eksempel kan være, at institutionen ønsker at acceptere, at eleverne kan optage deres egne vejledningssamtaler for at kunne huske dem bedre. Her vil det eksempelvis være hensigtsmæssigt at tilpasse retningslinjen med en pligt for eleverne til at skulle orientere sin lærer på forhånd om, at samtalen optages. Det vil i den sammenhæng være vigtigt at gøre det klart, at der er forskel på, om optagelsen kun skal bruges til et personligt formål, af den der deltog i samtalen, eller om optagelsen videregives eller offentliggøres. Informationen bør fremgå af institutionens studie- og ordensregler for derved at gøre elever og lærere bekendt med reglen.¹⁶

Efter **§ 13, stk. 4, 2. pkt., i den almene eksamensbekendtgørelse**¹⁷ gælder det, at en eksaminand efter orientering af eksaminator og censor kan foretage lydoptagelse af sin egen mundtlige prøve. Denne ret kan ikke indskrænkes via de lokale studie- og ordensregler.

4.6 Religion

Hvad angår **§ 4, stk. 1, nr. 2, litra f**, om religiøs forkyndelse, gudsdyrkelse og lignende, er institutionen ikke er forpligtet til at stille f.eks. bederum til rådighed for eleverne, men institutionen kan vælge at stille faciliteter til rådighed for dette formål. Det er en mulighed, hvis det anses for nødvendigt for at kunne skabe et godt undervisningsmiljø og god trivsel, at fastsætte et forbud mod, at eleverne udfører religiøse ritualer eller missionerer på institutionens område.¹⁸

Hvad angår **§ 4, stk. 2**, henvises til vejledningens afsnit 1.2.3.

¹⁶ Læs mere herom i "vejledning til institutioner med gymnasial uddannelse om ordensregler for virtuel undervisning i digitale læringsrum" (februar 2021), udarbejdet i et samarbejde mellem Danske Gymnasier og Børne- og Undervisningsministeriet: <https://danskegymnasier.dk/wp-content/uploads/Vejledning-om-virtuel-undervisning-i-digitale-laeringsrum-240221.pdf>

¹⁷ Bekendtgørelse nr. 343 af 8. april 2016: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2016/343>.

¹⁸ En erhvervsskole har indført ordensregler, der indeholder et forbud mod udøvelse af religiøse ritualer på skolen — Ankestyrelsen (ast.dk)

5 Sanktioner og andre reaktioner i anledning af elevforseelser

Dette kapitel behandler primært reglerne i bekendtgørelsens §§ 5-7.

I §§ 5-7 findes en opstilling af de reaktioner/sanktioner i forbindelse med elevforseelser, der ligger inden for rammerne af bekendtgørelsen. I den ene ende af skalaen findes pædagogiske tilrettevisninger og i den modsatte ende af skalaen den mest vidtgående sanktion i form af en bortvisning (udskrivning) fra uddannelsen. Imellem disse yderpunkter findes en række sanktioner af forskellig karakter og styrke. Institutionen kan anvende sanktionsformerne enkeltvis eller i kombination, ligesom nogle af sanktionerne i sig selv giver mulighed for en gradueret. På denne måde har institutionen mulighed for at sanktionere en elev med tilpas styrke uden at skride til den mest vidtgående sanktion i form af en bortvisning.

Bekendtgørelsen angiver ikke nærmere, hvilke sanktioner der konkret bør iværksættes over for en specifik overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler. Det er vigtigt at holde for øje, at en bestemt forseelse ikke automatisk kan føre til en bestemt sanktion. Institutionen skal altid foretage *en konkret vurdering af forseelsen*, og den konkrete sanktion skal altid stå *i rimeligt forhold til den forseelse*, der er tale om, samt til det formål, som institutionen ønsker at opnå. Hertil er institutionen forpligtet til at anvende det mindst indgribende virkemiddel, der kan sikre opfyldelse af målsætningen. Dette princip, der svarer til det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, fremgår eksplicit af bekendtgørelsens § 8, nr. 2.

Ovenstående forhindrer imidlertid ikke, at institutionen i de lokale studie- og ordensregler sender tydelige signaler om, hvilken adfærd der anses som uacceptabel af institutionen. Institutionen vil således i de lokale studie- og ordensregler kunne anføre, at enhver besiddelse af fx euforiserende stoffer anses som en meget grov overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler. Institutionen vil imidlertid ikke kunne foreskrive en bestemt uforholdsmæssig sanktion, hvis reglen overskrides, fx at institutionen i sådanne tilfælde altid skrider direkte til bortvisning uden forudgående advarsel.

Eksempel på studie- og ordensregler ang. alkohol m.v.

Det er oplagt, at der er eksplicite regler for indtagelse af alkohol og andre rusmidler. Det kan fx beskrives, at alkohol aldrig er tilladt i den almindelige hverdag på institutionen. Men at rektor ved særlige aktiviteter kan dispensere fra denne regel. Det kan også ekspliciteres, om der gælder særlige regler om alkohol på fx flerdagesekskursioner og studieture. Sanktioner kan også nævnes, men det er vigtigt, at det ekspliciteres, at der altid er tale om en vurdering i den konkrete sammenhæng.

En institution vil altid med hjemmel direkte i bekendtgørelsen kunne give eleverne pædagogiske tilrettevisninger og skriftlige advarsler. Det gælder, uanset hvad der i øvrigt er anført i institutionens lokale studie- og ordensregler. Derimod følger det af ordlyden i bekendtgørelsens § 6, at institutionen for at kunne sanktionere en elev med en af de sanktionsformer, der er anført i § 6, stk. 1, nr. 1-8, skal have fastsat specifikke regler herom. Institutionen skal således i sine studie- og ordensregler tage stilling til, hvilke af de i § 6, stk. 1, anførte sanktionsformer institutionen ønsker at kunne benytte sig af. Hvis en bestemt sanktionsform ikke er anført i de lokale studie- og ordensregler, har det den retsvirkning, at institutionen ikke kan anvende den pågældende sanktion over for eleverne, selv om sanktionsformen ligger inden for rammerne af bekendtgørelsen.

En institution kan i henhold til bekendtgørelsens § 4, stk. 2, fastsætte sine ordensregler, så de også omfatter elevernes adfærd uden for institutionen, herunder i elevernes fritid. Hvis en institution har

fastsat sådanne ordensregler, kan ledelsen tillige sanktionere et brud på de pågældende ordensregler, jf. § 6, stk. 2¹⁹.

I det følgende vil de forskellige reaktions-/sanktionsformer blive gennemgået og uddybet.

5.1 Pædagogisk tilrettevisning (§ 5, stk. 1)

Hvis institutionens ledelse konstaterer, at en elev har overtrådt studie- og ordensreglerne, og vurderer, at overtrædelsen er af mindre alvorlig karakter, kan institutionen reagere med en pædagogisk tilrettevisning. En pædagogisk tilrettevisning udgør ikke en afgørelse i forvaltningslovens forstand. En pædagogisk tilrettevisning kan derimod anses som en del af den faktiske forvaltningsvirksomhed. En pædagogisk tilrettevisning skal, jf. god forvaltningsskik, selvfølgelig gives i en god tone og et ordentligt sprog, men der er ikke knyttet nogen sagsbehandlingsregler eller formkrav til tildelingen af en pædagogisk tilrettevisning. En pædagogisk tilrettevisning kan således være såvel skriftlig som mundtlig, og der er ikke noget formelt krav om forudgående partshøring eller begrundelse. En pædagogisk tilrettevisning har modsat heller ikke nogen selvstændig retsvirkning i forhold til eleven.

En pædagogisk tilrettevisning vil imidlertid ofte også indeholde en konkret anvisning til eleven. I de tilfælde, hvor eleven modtager en pædagogisk tilrettevisning, der tillige indeholder en anvisning om fx at stoppe med en bestemt uhensigtsmæssig adfærd, vil en overtrædelse af anvisningen kunne sanktioneres i henhold til institutionens studie- og ordensregler²⁰.

En pædagogisk tilrettevisning kan være relevant i mange forskellige situationer, hvor en elev har opført sig uhensigtsmæssigt, men hvor det ikke anses for nødvendigt at reagere med en sanktion i form af en skriftlig advarsel. En pædagogisk tilrettevisning kan ligeledes være relevant som institutionen første reaktion i medfør af bekendtgørelsens § 9, stk. 4, over for elever, der har fysisk eller skriftligt fravær.

5.2 Skriftlig advarsel (§ 5, stk. 2)

Den mildeste sanktionsform er en skriftlig advarsel. Hvis institutionen giver en elev en skriftlig advarsel, udgør det en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og det betyder, at forvaltningslovens regler finder anvendelse.

Forud for en skriftlig advarsel skal der således foretages partshøring, og afgørelsen skal begrundes og indeholde en korrekt klagevejledning²¹. Advarslen skal ligeledes indeholde en konkret beskrivelse af overtrædelsen. Det skal endvidere fremgå klart, om der er tale om en generel advarsel, der vil kunne have betydning, uanset hvilken forseelse eleven senere måtte begå, eller om der er tale om en konkret advarsel, der alene vil kunne have betydning, hvis eleven begår en forseelse af samme art som den oprindelige. Af hensyn til elevernes retsstilling anbefales det, at advarsler i videst muligt omfang gøres

¹⁹ Se vejledningens afsnit 1.2.3.

²⁰ Se nærmere om (rektor)anvisninger i vejledningens afsnit 1.5.2.

²¹ Se vejledningens afsnit 6.1, 6.2 og 9.

konkrete og således rettes mod fremtidige forseelser af samme art som den oprindelige. Der henvises i øvrigt til bekendtgørelsens **§ 8, nr. 3**.

En skriftlig advarsel har ikke i sig selv nogen retsvirkninger, ud over at den giver adgang til at iværksætte mere indgribende sanktioner i tilfælde af efterfølgende overtrædelser af studie- og ordensreglerne, jf. **§ 8, nr. 3**. Der er dog ikke noget i vejen for at give mere end en advarsel i forskellige sager, før der første gang sanktioneres med en strengere sanktion.

Det er i **§ 5, stk. 2, 2. pkt.**, fastsat, at en skriftlig advarsel normalt bortfalder ved skoleårets udløb eller efter et år, dvs. 365 dage efter, at den er iværksat. Hvis ikke institutionen har fastsat andet i de lokale regler, vil advarslen som hovedregel bortfalde ved skoleårets udløb. Hvis institutionen ønsker, at advarsler generelt først skal bortfalde efter et år, hvorved advarsler, der gives sent på skoleåret, ikke får mindre betydning end andre advarsler, skal den *specifikt anføre dette i de lokale studie- og ordensregler*. Uanset om institutionens advarsler som hovedregel bortfalder efter et år eller ved skoleårets udløb, har institutionen altid mulighed for konkret i den enkelte afgørelse at fastsætte, hvornår advarslen bortfalder. Det er således muligt i det enkelte tilfælde at lade advarslen gælde i både længere eller kortere tid, end institutionens hovedregel tilsiger. Hvis advarslen konkret forlænges i forhold til institutionens hovedregel, forudsætter det imidlertid, at der er tale om et særligt alvorligt tilfælde eller et gentagelsestilfælde.

Når en skriftlig advarsel bortfalder, er udgangspunktet, at "tavlen er vasket ren". Det er dog fastsat i **§ 5, stk. 2, 3. pkt.**, at en skriftlig advarsel over for en elev, der har begået, medvirket eller tilskyndet til snyd og lignende uretmæssig adfærd, normalt ikke bortfalder efter et skoleår (henholdsvis et år). En sådan advarsel vil dermed normalt følge eleven i resten af uddannelsesforløbet.

Institutionen bør skrive udtrykkeligt i en skriftlig advarsel, hvornår denne bortfalder, så eleven har klarhed om sin retstilling.

Eksempel på skriftlig advarsel

Det er vigtigt at være opmærksom på, at en skriftlig advarsel er en afgørelse. Derfor skal den indeholde en række faste elementer:

- At der er tale om en skriftlig advarsel.
- Begrundelsen for den skriftlige advarsel.
- Evt. nærmere angivelser om, hvilke sanktioner som vil kunne blive aktuelle ved fornyet overtrædelse, og hvilke nye typer af mulige overtrædelser advarslen vil være relevant for.
- Klagevejledning med henvisning til retsreglerne, herunder procedure, frister, og at klageadgangen er begrænset til retlige spørgsmål.

Klagevejledningen kan fx se sådan ud:

"Afgørelsen kan senest fem dage, inklusive dage uden undervisning, efter modtagelsen påklages til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, dog kun, hvis der er tale om retlige spørgsmål, jf. § 72 i lov om de gymnasiale uddannelser og § 13 i bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Klagen stiles til styrelsen, men sendes til institutionens ledelse. Hvis vi opretholder afgørelsen, udarbejder vi en udtalelse i anledning af klagen, som du får mulighed for at kommentere med en frist på fem dage, inklusive dage uden undervisning, inden vi sender hele materialet til styrelsen."

5.3 Udelukkelse fra konkrete arrangementer eller aktiviteter (§ 6, stk. 1, nr. 1)

Bestemmelsen giver mulighed for hel eller delvis udelukkelse fra konkrete arrangementer (fx den afsluttende gallafest i 3.g) eller aktiviteter eller typer af sådanne (fx alle skolefester). Sanktionen kan omfatte

arrangementer og aktiviteter, der ikke er omfattet af mødepligten²². Det vil sige fx skolefester, teaterforestillinger, frivillige foredrag m.v. på institutionen, "sidste skoledag", translokation o. lign. Sanktionen kan ligeledes omfatte udelukkelse fra ekskursioner, studieture m.v., hvor egenbetalingen overstiger den fastsatte grænse²³ i **§ 46, stk. 5-6, i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.**

Som det fremgår af bestemmelsen, er der mulighed for dels at lade sanktionen omfatte en hel eller delvis udelukkelse, dels at lade den gælde et eller flere konkrete arrangementer m.v. Det gør sanktionsformen meget anvendelig i forhold til en graduering af sanktionen enten i sig selv eller i kombination med en af de øvrige sanktionsformer. På denne måde vil institutionen på forskellig vis kunne opfylde kravet i bekendtgørelsens **§ 8, nr. 2**, om, at en sanktion skal være rimelig i forhold til den konkrete overtrædelse.

Det kan i nogle situationer være relevant at sanktionere en elev med udelukkelse fra studieturen på et tidspunkt, hvor studieturen er i gang.

En udelukkelse fra studieturen betyder ikke nødvendigvis, at eleven også bliver sendt helt hjem, men at eleven udelukkes fra resten af studieturen. Hvorvidt eleven er forpligtet til at rejse hjem (evt. for egen regning) vil herefter bero på, om eleven skal møde hjemme på institutionen, eller om udelukkelsen fra resten af studieturen også indeholder en sanktion om udelukkelse fra undervisningen i et antal dage svarende til mindst resten af studieturen, jf. **§ 6, stk. 1, nr. 2**. Institutionen har mulighed for forudgående at sikre sig elevernes accept af, at en eventuel hjemsendelse sker for elevernes egen regning.

I forhold til ikke-myndige elever bortfalder institutionens tilsynspligt samtidig med udelukkelsen fra resten af studieturen, og den overgår herefter til forældremyndighedens indehaver. Hvis forældremyndighedens indehaver holder fast i, at eleven kan vente med at rejse hjem til samtidig med resten af holdet, vil det således være på forældremyndighedsindehaverens ansvar.

Hvis eleven rejser hjem for egen regning, vil den økonomiske del af sagen (altså betaling for rejsen) ikke være en del af selve sanktionen, men må nærmere betragtes som en konsekvens af sanktionen.

Sanktionsformen – udelukkelse fra konkrete arrangementer eller aktiviteter – er særligt relevant i forhold til, men ikke begrænset til, overtrædelser af ordensreglerne.

Case på overtrædelse af studie- og ordensregler på en studietur

En 2.g-klasse er på studietur til Berlin. På studieturen er der tre elever (alle over 18 år), der drikker alkohol en aften, kommer hjem til hotellet kl. 00.30 og udebliver fra første del af programmet næste dag.

Inden studieturen er eleverne orienteret om og har skrevet under på et særligt regelsæt for studieture, som institutionen har som supplement til de generelle studie- og ordensregler. Det fremgår heraf bl.a., at eleverne ikke må drikke alkohol på turen, at de skal være tilbage på hotellet kl. 23.00, og at de skal deltage i det planlagte program. Det fremgår også, at eleverne, hvis de ved overtrædelse udelukkes fra studieturen, vil kunne sendes hjem for egen regning.

²² Se vejledningens afsnit 5.4 ad udelukkelse fra arrangementer og aktiviteter, der er omfattet af mødepligten.

²³ Det gælder p.t., at deltagelse i ekskursioner m.v. med en deltagerbetaling, der vedrører andet end forplejning eller udgør mere end 90 kr. pr. påbegyndt døgn pr. deltager, er frivillig for den enkelte elev, og skolen skal tilbyde alternativ undervisning til elever, der ikke deltager. Pr. den 1. august 2025 stiger beløbet til 100 kr.

I dialog med lærerne beslutter institutionen at udelukke eleverne fra resten af studieturen. De må derfor ikke deltage i det resterende program og får fravær for den del af programmet, som de ikke deltager i. De bliver ikke sendt hjem, da institutionen ikke har tilrettelagt undervisning for dem på institutionen derhjemme.

Institutionen kunne også have valgt at lade eleverne blive sendt hjem for egen regning og plan-

5.4 Midlertidig udelukkelse fra undervisningen (§ 6, stk. 1, nr. 2)

Bestemmelsen muliggør midlertidig udelukkelse fra undervisning i indtil 10 skoledage. Sanktionen omfatter udelukkelse fra undervisning, herunder arrangementer og aktiviteter, som er omfattet af mødepligten. Det vil eksempelvis sige ekskursioner m.v., hvortil egenbetalingen ikke overstiger de fastsatte grænser, jf. **§ 46, stk. 4, i lov om institutioner for almen- og almen voksenuddannelse m.v.**

Institutionen har mulighed for at sanktionere eleven med midlertidig udelukkelse i *indtil 10 skoledage*. Det er således muligt at graduere sanktionen i sig selv eller i kombination med øvrige sanktionsformer, så den endelige sanktion opfylder kravet i bekendtgørelsens **§ 8, nr. 2**, om, at sanktionen skal være rimelig i forhold til den konkrete overtrædelse.

Begrænsningen til højst 10 dages udelukkelse fra undervisningen skal forstås som en isoleret begrænsning fra sanktion til sanktion. Hvis det i øvrigt er proportionalt i forhold til elevens forseelser, er det således muligt for institutionen at anvende denne sanktionsform flere gange i løbet af et skoleår, også hvis den samlede udelukkelse derved overskrider 10 dage.

Medmindre der er tale om et særligt alvorligt tilfælde eller et gentagelsestilfælde, kræver en iværksættelse af sanktionen, at der forud er givet en skriftlig advarsel efter reglerne i **§ 5, stk. 2**, jf. **§ 8, nr. 3**.

De dage, hvor eleven som følge af sanktionen ikke deltager i undervisningen, vil eleven skulle registreres fraværende.

Hvis institutionen forud for en sanktion efter **§ 6, stk. 1, nr. 2**, som en foreløbig foranstaltning midlertidigt har haft eleven hjemsendt på baggrund af reglerne i **§ 6, stk. 3**,²⁴ tæller dagene i den midlertidige hjemsendelse ikke med i den efterfølgende sanktion om midlertidig udelukkelse fra undervisningen. Hvis eleven således har været midlertidigt hjemsendt tre dage i forbindelse med institutionens undersøgelse af sagen efter reglerne i **§ 6, stk. 3**, og efterfølgende sanktioneres med otte dages midlertidig udelukkelse fra undervisningen efter reglerne i **§ 6, stk. 1, nr. 2**, vil eleven samlet set have været udelukket fra undervisningen i 11 dage. Det er imidlertid kun de otte af dagene, der udgør den egentlige sanktion, og som tæller med i elevens fravær.

Sanktionsformen – midlertidig udelukkelse fra undervisningen – er særligt relevant i forhold til, men ikke begrænset til, overtrædelser af ordensreglerne.

5.5 Forbud mod at medbringe private genstande i en periode (§ 6, stk. 1, nr. 3)

Bestemmelsen giver mulighed for, at institutionen i en nærmere bestemt periode forbyder eleven at medbringe og anvende nærmere bestemte private genstande eller typer af genstande, herunder mobiltelefon og lignende kommunikationsmiddel. Det er en forudsætning, at sanktionen er ordensmæssigt eller pædagogisk begrundet.

²⁴ Se vejledningens afsnit 6.5. Midlertidig hjemsendelse er ikke en sanktion.

Med sanktionen iværksættes et tidsmæssigt afgrænset forbud, der forbyder netop den pågældende elev at medbringe den pågældende genstand på institutionen, selvom de øvrige elever ikke nødvendigvis er afskåret herfra. Typeeksemplet vil være misbrug af mobiltelefoner, pc'er, iPads, højttalere og lignende, men sanktionstypen vil principielt også kunne anvendes over for en elev, der overtræder parkeringsregler på institutionen, således at denne i en periode ikke må parkere sin bil eller cykel på institutionens område.

Institutionen vil i hvert enkelt tilfælde skulle tage konkret stilling til den tidsmæssige udstrækning af forbuddet. Den tidsmæssige udstrækning skal stå i rimeligt forhold til den konkrete forseelse og det formål, institutionen ønsker at opnå. I nogle tilfælde vil det være relevant med en tidsmæssig afgrænsning på en dag, i andre tilfælde en uge, men man kan muligvis også forestille sig tilfælde, hvor det vil være proportionalt, at eleven for en længere periode forbydes at medbringe den pågældende genstand.

Muligheden for at sanktionere en bestemt elev med et forbud mod at medbringe dennes mobiltelefon eller lignende påvirker ikke institutionens generelle mulighed for som led i den pædagogiske ledelse og tilrettelæggelse af undervisningen at give konkrete anvisninger om elevernes brug af mobiltelefoner og lignende i undervisningen, herunder sætte begrænsninger herfor.

Sanktionsformen er relevant, når en elev netop anvender den pågældende genstand i strid med ordensregler eller konkrete anvisninger herom, jf. **§ 2, stk. 4, 2. pkt.**

5.6 Tilbageholdelse af private genstande (§ 6, stk. 1, nr. 4)

Bestemmelsen muliggør sanktionering af eleven ved tilbageholdelse af private genstande, herunder mobiltelefon og lignende kommunikationsmiddel. Tilbageholdelsen kan normalt højst vare et døgn.

Typeeksemplet vil formentlig være tilbageholdelse af mobiltelefoner, pc'er, iPads, højttalere m.v.

Eleven har pligt til at aflevere genstanden, men institutionen har ikke beføjelse til fysisk at bemægtige sig denne, heller ikke, selvom genstanden indeholder beviser på strafbelagt adfærd eller adfærd, der er i strid med studie- og ordensreglerne. En tilbageholdelse vil forudsætte, at eleven faktisk afleverer genstanden. Afleverer eleven ikke genstanden, udgør dette i sig selv en forseelse, der kan give anledning til selvstændig sanktionering. I første omgang vil det i givet fald typisk være relevant med en skriftlig advarsel, jf. bekendtgørelsens **§ 5, stk. 2**. I princippet kan man dog imidlertid forestille sig, at en elev, der vedvarende nægter at aflevere en bestemt genstand, i sidste ende kan bortvises fra institutionen. I tilfælde, hvor fx en mobiltelefon indeholder beviser på ulovlig adfærd, fx videooptagelser af et overfald, ulovlig aflytning eller lignende, må institutionen kontakte politiet, da institutionen heller ikke i sådanne situationer kan bemægtige sig genstanden.

Udgangspunktet for en tilbageholdelse er, at eleven skal have genstanden tilbage på det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører, dvs. ved skoledagens afslutning. Institutionen kan dog i sine studie- og ordensregler fastsætte, at en tilbageholdelse af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører. Den eller de pågældende grunde skal imidlertid være tungtvejende. En pædagogisk grund kan være, at det er nødvendigt at opretholde tilbageholdelsen af genstanden for at eleven oplever, at det har konsekvenser for den pågældende at tilsidesætte studie- og ordensreglerne. Tilbageholdelsen kan under alle omstændigheder ikke opretholdes længere, end hvad hensynet til den gode orden og eventuelt disse supplerende praktiske eller pædagogiske grunde tilsiger, jf. princippet i **§ 8, nr. 2**.

Tilbageholdelse af genstande vil således normalt ikke kunne opretholdes længere end 24 timer. Det indebærer, at en elev, som har fået frataget fx sin mobiltelefon i løbet af skoledagen, normalt vil skulle have udleveret telefonen igen senest den efterfølgende skoledag. Der vil normalt ikke være grundlag

for at tilbageholde telefonen hen over en weekend. I tilfælde, hvor der opleves et behov for at udstrække tilbageholdelsen i længere tid, kan sanktionen i stedet kombineres med et forbud mod at medtage genstanden. Man kan imidlertid forestille sig, at institutionen i forbindelse med en studietur, hvor det ikke er muligt at kombinere tilbageholdelsen med et forbud om at medtage genstanden, vil kunne tilbageholde genstanden ud over 24 timer, hvis tungtvejende grunde taler herfor.

Det følger af god forvaltningsskik i forhold til ikke-myndige elever, at hjemmet orienteres om, at en genstand er tilbageholdt, og hvornår den vil kunne afhentes igen.

Sanktionstypen kan være relevant, når en elev anvender den pågældende genstand i strid med ordensregler eller konkrete anvisninger herom, eller hvis en elev overtræder et forbud mod at medbringe en bestemt genstand, der er iværksat som en sanktion i anledning af tidligere overtrædelser, jf. **§ 6, stk. 1, nr. 3**.

Case på tilbageholdelse en privat genstand

På en institution er det i studie- og ordensreglerne anført, at elevernes anvendelse af computer, telefon m.v. altid skal være undervisningsrelateret. Det er også anført, at en lærer kan bede en elev aflevere sin computer m.v. i et modul, og at ledelsen kan tilbageholde den, indtil skoledagen er slut.

En elev i 1.g sidder tydeligt i timen og ser film på sin computer. Læreren giver en pædagogisk tilrettelæggelse mundtligt om, at eleven skal stoppe med at se film. Dagen efter gør eleven det samme igen. Denne gang beder læreren eleven aflevere sin computer til læreren. Eleven får besked om, at vedkommende kan hente den ved skoledagens afslutning på kontoret.

5.7 Henvisning til at aflægge prøve i et eller flere fag (§ 6, stk. 1, nr. 5)

Bestemmelsen giver mulighed for, at en elev i de gymnasiale uddannelser til studentereksamen (herunder toårig stx) henvises til at aflægge prøve i et eller flere fag, uanset om eleven bliver udtrukket til at aflægge prøve i faget eller fagene. Det er en betingelse, at det eller de pågældende fag kan afsluttes med prøve på det pågældende klasstrin i det pågældende år. Sanktionen omfatter prøve i begge dimensioner i et givet fag, i tilfælde af at faget på det givne niveau omfatter både mundtlig og skriftlig prøve. For håndtering af disse prøver i forbindelse med eksamensplanlægningen henvises til [Vejledning til eksamensplanlægning](#).

Hvis eleven henvises til at aflægge prøve i et eller flere bestemte fag, – evt. alle de fag, der afsluttes i det givne skoleår – får eleven ikke afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) i det eller de pågældende fag. Hvis der allerede er afgivet afsluttende standpunktskarakterer, vil disse bortfalde. Det følger direkte af bekendtgørelsens **§ 8, nr. 4, 2. pkt.** Selvom et fag på det givne niveau omfatter særskilte standpunktskarakterer for henholdsvis det mundtlige og det skriftlige standpunkt²⁵, men alene mundtlig prøve, skal der ikke gives afsluttende standpunktskarakterer i nogle af dimensionerne.

Sanktionen skal *så vidt muligt iværksættes senest en måned* før offentliggørelsen af den årlige plan for prøvernes afholdelse, jf. bekendtgørelsens **§ 8, nr. 4, 1. pkt.**

Medmindre der er tale om et særligt alvorligt tilfælde eller et gentagelsestilfælde, kræver en iværksættelse af sanktionen, at der forud er givet en skriftlig advarsel efter reglerne i **§ 5, stk. 2**, jf. **§ 8, nr. 3**.

Sanktionsformen er særlig relevant i forhold til overtrædelser af studiereglerne, navnlig ved tilsidesættelse af mødepligten og pligten til aktiv deltagelse i undervisningen, men også ved alvorlig eller gentagen snyd eller lignende uretmæssig adfærd.

²⁵ Se § 23, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 497 af 8. maj 2017: <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2017/497>.

Sanktionstypen er især anvendelig, hvis eleven har snydt i et bestemt fag eller i forhold til fravær, der koncentrerer sig om enkelte fag, idet institutionens ledelse i så tilfælde kan nøjes med at henvise eleven til at aflægge prøve i netop det eller de pågældende fag, i det omfang der er tale om, at fagene afsluttes på det pågældende klassetrin.

Sanktionen er, som det fremgår af ordlyden, *ikke* anvendelig på den toårige uddannelse til hf-eksamen, da den i modsætning til de treårige gymnasiale uddannelser omfatter prøveaflæggelse i alle fag. Det gælder heller ikke i forhold til enkeltfaglige prøver i de to faggrupper (naturvidenskabelig faggruppe henholdsvis kultur- og samfundsfaggruppen), selvom der i hver af de to faggrupper normalt udtrækkes ét af de tre fag til enkeltfaglig prøve.

5.8 Fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag (§ 6, stk. 1, nr. 6)

Bestemmelsen giver mulighed for at sanktionere en elev således, at denne fortaber retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag, der afsluttes det pågældende skoleår. Prøven eller prøverne skal herefter aflægges i det følgende år, hvis institutionen træffer beslutning om, at eleven kan oprykkes til næste klassetrin på trods af en eller flere manglende prøver.

En afgørelse efter denne bestemmelse er to-ledet, idet institutionen i afgørelsen først skal træffe afgørelse om, at eleven fortaber retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag i det pågældende skoleår. Herefter skal institutionen tage stilling til, om eleven på trods heraf skal kunne oprykkes til næste klassetrin.

Hvis eleven oprykkes til næste klassetrin, vil eleven have mulighed for at aflægge den eller de pågældende manglende prøver ved den normale prøvetermin i det følgende skoleår og vil først da kunne afslutte det eller de pågældende fag. Før eleven kan aflægge prøve på det næste klassetrin, skal de sædvanlige betingelser for at kunne aflægge prøve være opfyldt. Ansvar for at opfylde betingelserne for at blive indstillet til prøve påhviler eleven. Eleven vil ikke have krav på at deltage i undervisningen i det eller de pågældende fag, hvori prøven/prøverne skal aflægges. Eleven må således selv læse faget/fagene op ved siden af den almindelige undervisning på klassetrinnet.

Hvis institutionen derimod træffer afgørelse om, at den pågældende ikke skal kunne oprykkes til næste klassetrin, skal institutionen samtidig træffe afgørelse om, hvorvidt eleven kan gå klassetrinnet om, hvis eleven ønsker dette. Hvis institutionen ikke tillader, at eleven går klassetrinnet om, eller hvis eleven ikke ønsker dette, kan eleven deltage i undervisningen året ud og aflægge prøve i eventuelle afsluttende (hvis i uddannelserne til studentereksamen, udtrukne) fag, der ikke er omfattet af sanktionen. Herefter udskrives eleven fra uddannelsen.

Sanktionen skal *så vidt muligt iværksættes senest en måned* før offentliggørelsen af den årlige plan for prøvernes afholdelse, jf. bekendtgørelsens **§ 8, nr. 4, 1. pkt.**

Medmindre der er tale om et særligt alvorligt tilfælde eller et gentagelsestilfælde, kræver en iværksættelse af sanktionen, at der forud er givet en skriftlig advarsel efter reglerne i **§ 5, stk. 2**, jf. **§ 8, nr. 3**. Sanktionsformen er særlig relevant i forbindelse med overtrædelse af studiereglerne, navnlig ved alvorlig eller gentagen snyd eller lignende uretmæssig adfærd, men kan også være relevant ved tilsidesættelse af mødepligten og pligten til aktiv deltagelse i undervisningen.

5.9 Overflytning til en anden institution eller en anden afdeling af institutionen (§ 6, stk. 1, nr. 7)

Bestemmelsen muliggør sanktionering af elever med overflytning til en anden institution eller en anden afdeling af den nuværende institution for at lade eleven fortsætte sin uddannelse dér.

Muligheden for overflytning til en anden afdeling af samme institution er relevant for store institutioner, der har afdelinger forskellige fysiske steder.

Det er en forudsætning for at iværksætte sanktionen overflytning til en anden institution, at institutionen forinden *har indgået en aftale med den modtagende institution om, at denne modtager eleven*. Institutionen kan således ikke sætte denne sanktion i værk, hvis det ikke er muligt at finde en anden institution, der kan modtage eleven.

Hvis eleven ønsker overflytning til en bestemt anden institution, og denne anden institution accepterer overflytningen, træffer den afgivende institution afgørelse om, at eleven overflyttes til den ønskede institution. Den afgivende institution kan således ikke overflytte eleven til en anden institution eller en anden afdeling af institutionen selv imod elevens ønske, hvis eleven selv kan finde en anden institution, der ønsker at modtage eleven.

Princippet i **§ 8, nr. 2**, tilsiger i øvrigt, at institutionen ikke træffer afgørelse om at overflytte eleven til en institution, der ligger længere væk end højst nødvendigt.

Når der træffes afgørelse om overflytning af eleven til en anden afdeling af institutionen eller til en anden institution, skal det ske, så eleven i videst muligt omfang kan fortsætte sin uddannelse på samme studieretning og med samme valgfag.

Hvis institutionen er bekendt med, at eleven tidligere i sit gymnasiale uddannelsesforløb er blevet overflyttet til en anden institution eller en anden afdeling af en institution som led i en sanktion, kan sanktionsformen ikke benyttes igen over for eleven.

Medmindre der er tale om et særligt alvorligt tilfælde eller et gentagelsestilfælde, kræver en iværksættelse af sanktionen, at der forud er givet en skriftlig advarsel efter reglerne i **§ 5, stk. 2**, jf. **§ 8, nr. 3**.

Sanktionsformen er særlig relevant i forhold til elever, der enten groft eller vedvarende overtræder de lokale studie- og ordensregler, men hvor en egentlig bortvisning efter bekendtgørelsens **§ 6, stk. 1, nr. 8**, ikke vil være en proportional sanktion. Sanktionen kan ikke kombineres med andre sanktionsformer i **§ 6, stk. 1**, men sanktionen kan evt. gøres betinget i medfør af bekendtgørelsens **§ 7**²⁶.

5.10 Bortvisning (§ 6, stk. 1, nr. 8)

Bestemmelsen muliggør bortvisning (udskrivning) af eleven fra uddannelsen. Forud for en bortvisning skal der i lighed med andre afgørelser truffet efter de lokale studie- og ordensregler foretages en parts-høring, og bortvisningen træder først i kraft, når den endelige afgørelse træffes, det vil sige, når eleven har haft mulighed for at udtale sig, og sagen i øvrigt er ordentligt undersøgt.

Der kan imidlertid opstå situationer, hvor institutionen finder det påkrævet af hensyn til den almindelige retsbevidsthed på institutionen eller for umiddelbart at opretholde ordenen og samværet på institutionen at hjemsende eleven umiddelbart, og før partshøringen er gennemført. Hvis institutionen i øvrigt har fastsat regler herom i de lokale studie- og ordensregler, kan ledelsen i sådanne situationer som en foreløbig foranstaltning beslutte at hjemsende eleven midlertidigt eller begrænse dennes adgang til institutionen. Der henvises i den forbindelse til bekendtgørelsens **§ 6, stk. 3**²⁷. Den periode, hvor eleven er midlertidigt hjemsendt, kan benyttes til at foretage partshøring i forhold til den påtænkte bortvisning.

²⁶ Se vejledningens afsnit 5.11.

²⁷ Se vejledningens afsnit 6.5. Midlertidig hjemsendelse er ikke en sanktion og må således ikke forveksles med midlertidig udelukkelse fra undervisningen, jf. afsnit 5.4.

En beslutning om midlertidig hjemsendelse eller begrænset adgang har ikke karakter af en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og der er derfor fx ikke krav om forudgående partshøring.

Der vil kunne opstå situationer, hvor institutionens ledelse anser det for fornødent at iværksætte selv den strengeste sanktion, uden at mildere sanktioner har været bragt i anvendelse, og uden forudgående advarsel. Der skal imidlertid være tale om et særligt alvorligt tilfælde eller et gentagelsestilfælde, hvis sanktionen bortvisning skal iværksættes uden en forudgående advarsel, jf. bekendtgørelsens **§ 8, nr. 3**.

Institutionen skal være opmærksom på, at sanktionsformen bortvisning alene kan anvendes, hvis ikke en af de øvrige sanktionsformer eller en kombination af disse vil opfylde formålet med sanktioneringen. Institutionen skal derfor overveje, om en af de mindre indgribende sanktionsformer eller en kombination af flere af disse vil have den tilstrækkelige virkning.

Sanktionen kan ikke benyttes i kombination med andre af sanktionsformerne i **§ 6, stk. 1**, men bortvisningen kan evt. gøres betinget, jf. reglerne i **§ 7**.

Når der træffes afgørelse om bortvisning, skal institutionens ledelse sikre sig, at eleven får den fornødne vejledning om elevens muligheder efter bortvisningen, eller at eleven henvises til den kommunale ungeindsats.

En bortvisning indebærer ikke, at eleven fortaber retten til at søge optagelse på en anden institution eller evt. på et senere tidspunkt på samme institution igen. En bortvist elev har desuden mulighed for at aflægge prøver som selvstuderende, såfremt betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Det følger af **§ 8 i den almene eksamensbekendtgørelse**²⁸, at personer, der opfylder adgangskravet til uddannelsen, men ikke er indskrevet til undervisningen (det vil sige eksempelvis en bortvist elev), kan aflægge prøve som selvstuderende efter reglerne herom for den enkelte uddannelse, herunder reglerne om opfyldelse af eksaminationsgrundlaget og om betaling. Henvisningen til adgangskravet refererer til det givne enkeltfag, jf. **§ 17 i lov om de gymnasiale uddannelser**. Tilmelding skal ske ved en institution, der i forvejen afholder prøve i det pågældende fag og på det pågældende niveau. Institutionen har i medfør af samme bestemmelse mulighed for at henvise den selvstuderende til at aflægge prøve ved en anden institution²⁹.

En bortvist elev vil endvidere have mulighed for via hf-enkeltfag at sammenstykke en fuld højere forberedelseseksamen i medfør af **lovens § 41, stk. 3, § 47 og § 49, stk. 4**.

En elev, der bortvises i løbet af tredje år på en af de treårige uddannelser til teknisk, merkantil eller almen studentereksamen, vil hertil have mulighed for som selvstuderende eller gennem enkeltfag at afslutte studentereksamen som enkeltfagseksamen i medfør af **lovens § 45, stk. 3**. Det samme gælder for en elev på den toårige uddannelse til almen studentereksamen, hvis eleven bortvises i løbet af andet år af uddannelsen³⁰. Denne særlige mulighed for den tidligere elev indebærer ikke, at den institution, som den pågældende tidligere var elev på, har en selvstændig pligt til at lade personen indskrive sig til prøve i sine tidligere fag som selvstuderende, jf. ovennævnte regel fra den almene eksamensbekendtgørelse, hvorefter den selvstuderende i stedet vil kunne henvises til andre institutioner vedr. alle eller nogle fag.

²⁸ Bekendtgørelse nr. 343 af 8. april 2016: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2016/343>.

²⁹ Se vejledning om selvstuderende og uddelegering af valgfag: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/gym/pdf23/mar/230327vejledning-om-selvstuderende-og-uddelegering-af-valgfag.pdf>.

³⁰ Se i øvrigt vejledning om sammenstyknin g af studentereksamen (stx, hhx, htx) af enkeltfag: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/gym/pdf21/maj/210528-vejledning-om-sammestykning-af-studentereksamen-stx-hhx-htx-af-enkeltfag-maj-2021.pdf>.

5.11 Betingede sanktioner (§ 7)

Bestemmelsen muliggør, at institutionen kan fastsætte regler om betingede sanktioner. En betinget sanktion kan være relevant i situationer, hvor institutionen gerne vil give eleven en ekstra chance. Hvis eleven efterfølgende igen overtræder studie- og ordensreglerne, vil den betingede sanktion kunne effektueres, selv hvis der er tale om en mindre efterfølgende forseelse.

Hvis institutionen fx indledningsvis har nøjedes med at give eleven en skriftlig advarsel for en alvorlig forseelse, der i sig selv ville kunne begrunde en bortvisning af eleven, vil institutionen ved en efterfølgende ny forseelse alene kunne iværksætte en sanktion, der er proportional i forhold til den nye forseelse.

Retsvirkningen af en betinget sanktion er, at sanktionen først effektueres, hvis eleven igen overtræder institutionens studie- og ordensregler, og institutionen træffer afgørelse om effektivering af sanktionen. Effektiveringen af den betingede sanktion kræver således en ny afgørelse. Institutionen er dog ikke forpligtet til at effektuere den betingede sanktion ved en efterfølgende overtrædelse af reglerne, hvis ledelsen gerne vil give eleven en chance mere.

Institutionen kan i den betingede sanktion fastsætte en nærmere bestemt tidsperiode, inden for hvilken eleven ikke igen må overtræde studie- og ordensreglerne, jf. **§ 7, stk. 1**. Hvis eleven inden for denne periode igen overtræder reglerne, kan den betingede sanktion effektueres. Hvis eleven omvendt ikke overtræder reglerne igen inden for denne periode, vil den betingede sanktion bortfalde. Institutionen kan principielt også, hvis det er proportionalt i forhold til den konkrete overtrædelse af reglerne, lade den betingede sanktion være tidsubegrænset, så den gælder i resten af elevens uddannelsestid.

Institutionen har endvidere mulighed for at fastsætte pædagogisk begrundede vilkår i forbindelse med den betingede sanktion, jf. **§ 7, stk. 2**. Der er i bekendtgørelsen anført et par eksempler på pædagogisk begrundede vilkår, men listen er ikke udtømmende, og institutionen har således mulighed for at fastsætte andre pædagogisk begrundede vilkår end dem, der er anført i bestemmelsen.

Institutionen kan fx fastsætte et vilkår om, at eleven inden for en nærmere frist skal udbedre skadevirkningerne af elevens overtrædelse af studie- og ordensreglerne, jf. **§ 7, stk. 2, nr. 1**. Det kan eksempelvis være relevant, hvis eleven har malet graffiti på institutionens bygningers facade. Her kan et relevant vilkår være, at eleven inden en given frist skal fjerne graffitien og dermed udbedre skaden.

Institutionen kan også fastsætte regler om, at eleven inden for en nærmere frist skal foretage nærmere bestemte aktiviteter, der er egnede til at forebygge, at eleven overtræder den konkrete adfærdsnorm igen eller øvrige relevante regler. Man kan i den forbindelse forestille sig, at en elev, der har overtrådt institutionens rusmiddelpolitik, som et vilkår for den betingede sanktion skal deltage i samtaler med rektor eller en misbrugskonsulent eller, hvis eleven har et reelt misbrug, deltage i et afvænningsforløb.

Ligeledes kan institutionen fastsætte regler om, at eleven inden for en nærmere frist skal deltage i aktiviteter, der gennem mægling egner sig til, at eleven bliver forligt eller forsonet med eventuelt forurettede elever, ansatte eller andre.

Det er afgørende, at institutionen i afgørelsen om den betingede sanktion nøje beskriver, hvad der skal til for at udløse sanktionen. Det skal således blandt andet fremgå, inden for hvilken periode den betingede sanktion er gældende, om sanktionen kan udløses af enhver overtrædelse af studie- og ordensreglerne eller kun af en overtrædelse af samme art som den oprindelige overtrædelse, om der er fastsat pædagogisk begrundede vilkår for sanktionen, og i givet fald hvad tidsfristen for disse vilkår er.

I forbindelse med den (nye) overtrædelse af studie- og ordensreglerne, der udløser sanktionen, skal institutionen iværksætte en høring af eleven forud for, at den betingede sanktion iværksættes. Det

samme gælder, hvis institutionen påtænker at lade elevens overtrædelse af fastsatte vilkår udløse sanktionen. Baggrunden er, at eleven skal have lejlighed til at gøre sig bekendt med og kommentere på det faktiske grundlag, der evt. vil udløse den betingede sanktion.

Hvis det i øvrigt er proportionalt, kan institutionen samtidig med, at den betingede sanktion udløses, iværksætte en ny sanktionering af eleven på baggrund af den nye forseelse. I den forbindelse skal reglerne i bekendtgørelsens **§ 8** særskilt opfyldes.

6 Sagsbehandling

Dette afsnit behandler primært reglerne i bekendtgørelsens § 8.

Bekendtgørelsens eksplicitte regler om institutionens sagsbehandling, når den behandler elevsager om mulige sanktioner i medfør af de lokale studie- og ordensregler, herunder kravet om at følge forvaltningslovens bestemmelser, gælder efter **§ 8**, uanset om institutionen ikke er en del af den offentlige forvaltning. Det anses således for væsentligt, at også elever på institutioner uden for den offentlige forvaltning i denne type af afgørelsessager er omfattet af forvaltningslovens retsgarantier såsom kravet om, at der skal gennemføres partshøring, forinden der træffes afgørelse om iværksættelse af en sanktion, gives en dækkende begrundelse samt gives korrekt klagevejledning³¹.

6.1 Partshøring

En skriftlig advarsel, jf. **§ 5, stk. 2**, er også en sanktion, og derfor skal der også gennemføres partshøring, jf. **forvaltningslovens § 19**, før der træffes afgørelse om at tildele en skriftlig advarsel.

Man kunne i situationer, hvor der alene påtænkes en skriftlig advarsel som følge af fravær, overveje, dels om eleven ikke antages at være bekendt med, at institutionen er i besiddelse af oplysningerne om fraværet (eleven kender jo til institutionens registrering af fravær og har måske allerede været inde at afgive sine bemærkninger til de foretagne registreringer, jf. **§ 10**), dels om det efter oplysningernes eller vurderingernes karakter og sagens beskaffenhed må anses for ikke-betænkeligt at træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag. Det kan dog ikke anbefales at undlade partshøring med henvisning hertil. Partshøringen tjener nemlig også til at henlede elevens opmærksomhed på, at der er rejst en sanktionssag, og give denne en (efter omstændighederne ekstra) mulighed for at korrigere institutionens vurdering af sagens faktiske grundlag, herunder evt. pege på en rimelig baggrund for fraværet.

Der findes ikke i forvaltningsloven bestemte krav til, hvor lang en frist eleven skal have til at afgive sine kommentarer. Det er heller ikke eksplicit fastsat, at partshøringen skal ske skriftligt. Dette kan dog generelt klart anbefales, og især i forhold til eventuelle mere indgribende sanktioner bør partshøringen altid ske skriftligt.

Netop i forhold til skriftlige advarsler som følge af fravær kan institutionen formentlig godt – hvis den finder det relevant – nøjes med en mundtlig partshøring, evt. således, at mødet/samtalen om institutionens opfattelse af det faktiske grundlag også fungerer som en pædagogisk tilrettevisning. Afgørelsen må dog i givet fald ikke være truffet på forhånd, fx således at et forud for mødet formuleret brev med afgørelsen om en skriftlig advarsel blot udleveres til eleven ved enden af mødet.

6.2 Afgørelse

Ledelsens afgørelse i sanktionssagen skal indeholde en begrundelse, medmindre afgørelsen "fuldt ud giver" eleven "medhold", dvs. hvis den ender med, at der faktisk iværksættes en sanktion. De formelle krav til begrundelsen af en afgørelse er efter **§ 24 i forvaltningsloven**³² følgende:

- Den skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet, dvs. til den eller de konkrete passus i de lokale studie- og ordensregler, som er relevante, og efter omstændighederne også regler i bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser, jf. vejledningens bilag.
- I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

³¹ Hvad angår spørgsmålet om klagevejledning, henvises til vejledningens afsnit 9.

³² Bekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 af forvaltningsloven: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2014/433>.

- Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

6.2.1 Ikke-myndige elever

Efter **§ 8, nr. 1, 2. pkt.**, skal institutionen sørge for at inddrage forældremyndighedens indehaver løbende i sanktionssager vedrørende ikke-myndige elever. Når institutionen sender besked til en elev, der er under 18 år, i e-boks, bør der samtidig sendes besked til elevens forældre.

6.3 Proportionalitetsprincippet

§ 8, nr. 2, indskærper blandt andet det generelt gældende forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, idet der stilles krav om, at der altid vælges en sanktion, der er rimelig og relevant i forhold til den udviste adfærd. Der skal altså ikke tages et mere indgribende middel i brug, end situationen kræver.

Institutionens ledelse skal i disse situationer inddrage hensynet til andre, herunder elever og lærere på institutionen, men også tage rimelige hensyn til eleven selv. Man bør erindre, at institutionen er en dannelsesanstalt, og at en elev, der har overtrådt studie- og ordensreglerne, i de fleste tilfælde må forventes at tage ved lære af sanktioneringen og derved kunne agere mere ansvarligt i fremtidige situationer.

Der gælder efter **§ 8, nr. 3, 1. pkt.**, et almindeligt forbud mod at træffe afgørelse om iværksættelse af bestemte sanktioner til elever, der ikke tidligere har modtaget en skriftlig advarsel efter **§ 5, stk. 2**. Konkret drejer det sig om sanktionerne midlertidig udelukkelse fra undervisningen, jf. **§ 6, stk. 1, nr. 2**, prøvesanktioner, jf. **nr. 5-6**, overflytning til en anden afdeling eller institution, jf. **nr. 7**, og bortvisning, jf. **nr. 8**. Det er således generelt ikke ønskeligt, at ledelsen benytter mere indgribende sanktioner, hvis der er tale om førstegangstilfælde.

Som det er omtalt i vejledningens afsnit 5, bør institutionen allerede, når den formulerer en skriftlig advarsel, så vidt muligt sørge for, at det fremgår klart, om der er tale om en generel advarsel, der vil kunne have betydning, uanset hvilken forseelse eleven senere måtte begå, eller om der er tale om en konkret advarsel, der alene vil kunne have betydning, hvis eleven begår en forseelse af samme karakter som den oprindelige. Spørgsmålet om, hvad der er en proportional håndtering af en efterfølgende ny overtrædelse af studie- og ordensreglerne hos den pågældende elev, vil blandt andet afhænge af formuleringen af den tidligere advarsel.

Generelt vil det være rimeligt at se en elevs overtrædelse af henholdsvis studieregler og ordensregler som to separate spor. Ser man fx på en elev, der har et højt fravær, og som derfor har modtaget først en pædagogisk tilrettevisning og siden en skriftlig advarsel herfor, skal man sikre sig, at der er klarhed over, hvad der nærmere forventes af eleven, for at eleven så vidt muligt kan undgå yderligere sanktioner (typisk prøvesanktioner, jf. **§ 6, stk. 1, nr. 5-6**). Et givet tidsrum efter, at eleven har modtaget advarslen, vil eleven jo i sagens natur fortsat have en andel af fravær, så den omstændighed bør ikke i sig selv anses som en ny overtrædelse af studiereglerne, der kan begrunde en ny og mere indgribende sanktion. Det kan derfor anbefales, at det i en skriftlig advarsel som følge af for højt fravær klart angives fx, at eleven et bestemt (ikke for kort) tidsrum efter skal have reduceret sin fraværsprocent til mindst et bestemt niveau.

Case på håndtering af for højt fravær hos en elev

En elev i 3.g har oparbejdet et fravær på 17 procent. Eleven bliver kaldt ind til en leder på institutionen og får at vide, at vedkommendes fravær er for højt, og at det er nødt til at blive mindre. Der er i første omgang tale om en pædagogisk tilrettevisning.

En måned efter er elevens fravær på 19 procent. Denne gang bliver eleven igen kaldt ind til en leder, der beder om at høre baggrunden for det høje fravær. Eleven siger, at vedkommende er skoletræt. På den baggrund beslutter institutionen at give eleven en skriftlig advarsel. Som en del af den skriftlige advarsel får eleven at vide, at hvis fraværet ikke i løbet af de næste to måneder samlet set er under 15 procent, så vil eleven blive indstillet til prøve i et til flere fag afhængigt af fraværsprocenten i de enkelte fag. Hvis elevens fravær efter to måneder er over 15 procent, vil ledelsen stadig skulle foretage en konkret vurdering af sagen, inden sanktionen iværksættes.

6.3.1 Særligt alvorligt tilfælde

Som det fremgår af **§ 8, nr. 3, 2. pkt.**, er det undtagelsesvist muligt at skride direkte til én af de ovenfor nævnte sanktioner, selvom vedkommende ikke tidligere har modtaget en skriftlig advarsel. Hovedeksemplet herpå er, at der er tale om et "særligt alvorligt tilfælde" – dvs. at regelovertrædelsen er af en sådan graverende karakter, at det anses for nødvendigt at gribe til den mere indgribende sanktion. Dette vil i praksis kun være relevant i forhold til overtrædelser af ordensregler.

En anden årsag kan efter reglen være "gentagelsestilfælde". Udgangspunktet vil være, at institutionen har reageret med en skriftlig advarsel i førstegangstilfældet, og har institutionen ikke gjort dette, må den normalt bære risikoen herfor. Derfor er det selvstændige indhold i denne regel formentlig især situationer, hvor der er tale om samme type af regelovertrædelser, og hvor der i første omgang alene er reageret med en pædagogisk tilrettevisning, eller hvor regelovertrædelserne forekommer meget hurtigt efter hinanden, og selve gentagelseselementet er med til at gøre situationen alvorlig.

Samlet set er det – trods indholdet af **§ 8, nr. 3**, – vanskeligt at forestille sig situationer, hvor det kan være relevant at skride direkte til en prøvesanktion ved for højt fravær, jf. **§ 6, stk. 1, nr. 5-6**, uden at der forud herfor er givet en skriftlig advarsel.

6.4 Prøvesanktioner

Efter **§ 8, nr. 4, 1. pkt.**, skal institutionen så vidt muligt træffe afgørelse om prøvesanktioner, jf. **§ 6, stk. 1, nr. 5-6**, senest en måned før offentliggørelsen af den årlige plan for prøvernes afholdelse. Her sigtes til den eksamensplan, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet hvert år offentliggør i maj måned. I praksis offentliggøres eksamensplanen i to tempi, først planen for de skriftlige og siden planen for de mundtlige prøver. Af hensyn til eleverne må man ved offentliggørelsestidspunktet i **§ 8, nr. 4, 1. pkt.**'s forstand forstå den første af disse datoer. Reglen er begrundet i, at der så vidt muligt skal være mulighed for at gennemføre en eventuel klagesagsbehandling inden prøveafholdelsen, så det kan afgøres, om det står til troende, at eleven – jf. **§ 6, stk. 1, nr. 5**, – skal til den/de pågældende prøver, eller at eleven – jf. **§ 6, stk. 1, nr. 6**, – ikke kan aflægge den/de pågældende prøver. Ordene "så vidt muligt" viser, at det ikke er ganske udelukket, at afgørelsen træffes senere, men det vil i givet fald kræve, at institutionen sandsynliggør, hvorfor det ikke har været muligt at træffe afgørelsen tidligere. Hvis en afgørelse træffes senere end den angivne frist, kan det i forhold til sanktioner omfattet af **§ 6, stk. 1, nr. 6**, evt. begrunde, at en indgivet klage gives opsættende virkning, jf. **§ 13, stk. 4**. Afgørelse om sanktioner vil ikke kunne træffes senere end eksamensplanens offentliggørelse.

Efter **§ 8, nr. 4, 2. pkt.**, gælder det, at hvis en institution iværksætter den sanktion, at en elev henvises til at aflægge prøve i et eller flere fag, der kan afsluttes med prøve på det pågældende klassetrin i det pågældende år, uafhængigt af udtræk, så skal der ikke gives afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) i det/de pågældende fag (men derimod i evt. andre fag, der afsluttes). Dette hænger godt sammen med, at den pågældende sanktion oftest er en reaktion på, at elevens fravær i det givne fag

har været for højt, eller at eleven har snydt i forbindelse med afleveringer i faget. Formålet med sanktionen er således, at bedømmelsen af elevens niveau i faget fremkommer ved gennemførelse af prøve i stedet for ved en afsluttende standpunktskarakter.

En sanktion iværksat efter **§ 6, stk. 1, nr. 5**, vil omfatte prøve i begge dimensioner i et givet fag, i tilfælde af at faget på det givne niveau omfatter både mundtlig og skriftlig prøve. Hvis faget på det givne niveau omfatter afsluttende standpunktskarakter i både det mundtlige og skriftlige standpunkt, falder også begge dele bort i medfør af reglen i **§ 8, nr. 4, 2. pkt.**

6.5 Midlertidig hjemsendelse eller begrænset adgang til institutionen

Efter **§ 6, stk. 3**, er der mulighed for, at en institution i sine studie- og ordensregler kan fastsætte, at den som en foreløbig foranstaltning i bestemte situationer kan beslutte, at eleven midlertidigt, blandt andet mens en sag undersøges nærmere, ikke må være til stede på institutionen eller i undervisningen (midlertidig hjemsendelse) eller kun må være til stede på institutionen i et nærmere bestemt omfang (midlertidig begrænset adgang til institutionen). At det er en foreløbig foranstaltning, betyder, at det er et redskab, som institutionens ledelse kan betjene sig af som led i behandlingen af en sanktionssag. Redskabet gør det muligt at tage hensyn til omverdenen og eventuelle skadelidte, og en midlertidig hjemsendelse kan blandt andet være med til at give ledelsen arbejdsro, så der er tid til at gennemføre en ordentlig sagsoplysning i sanktionssagen, herunder gennemføre partshøring. Det må ikke misbruges som en form for indirekte sanktion³³. Det er vigtigt, at en midlertidig hjemsendelse tidsmæssigt begrænses mest muligt.

En beslutning om midlertidig hjemsendelse m.v. er ikke i sig selv en afgørelse, der kan påklages til styrelsen, men spørgsmålet om brug af foranstaltningen kan efter omstændighederne indgå i en efterfølgende klagesag efter bekendtgørelsens **§ 13**, hvis ledelsen afslutter sanktionssagen med at iværksætte en sanktion i henhold til institutionens studie- og ordensregler. Da der ikke er tale om en afgørelse i forvaltningslovens forstand, er der ikke krav om forudgående partshøring.

De dage, som en elev har været midlertidigt hjemsendt, tæller ikke med i en eventuel efterfølgende sanktion om midlertidig udelukkelse fra undervisningen, jf. **§ 6, stk. 1, nr. 2**.

6.6 Særligt om elevadfærd, der ud over at stride imod studie- og ordensreglerne også antages at være strafbar

6.6.1 Inddragelse af politi og sociale myndigheder

Elevadfærd kan have en karakter, som strider imod uddannelsesinstitutionens studie- og ordensregler. Når en sådan adfærd finder sted, skal skolens ledelse vurdere, om og i hvilket omfang der er behov for en reaktion efter studie- og ordensreglerne. Samme adfærd kan også være strafbar – men det gælder langt fra alle tilfælde. En strafbar handling vil typisk have en vis grovhed og bevirke skade på nogen eller noget konkret. Og før der kan rejses sigtelse, tiltale og fældes dom, skal den strafbare handling og den påførte skade kunne bevises.

Reaktioner efter studie- og ordensregler kræver ikke nødvendigvis den samme grovhed eller bevisførelse, selvom sådanne reaktioner naturligvis (også) skal være både saglige og rimelige. Men der kan være sammenfald, og i sådanne situationer skal institutionens ledelse tage stilling til, om politiet skal inddrages.

³³ Vær opmærksom på, at midlertidig hjemsendelse ikke må forveksles med midlertidig udelukkelse fra undervisningen, jf. afsnit 5.4.

Hvis institutionens ledelse vurderer, at der er begrundet mistanke om en handling af en vis grovhed, bør ledelsen som udgangspunkt anmelde handlingen til politiet. Dette gælder særligt, hvis der er tale om overgreb begået på skolens område og i særlig grad, hvis overgrebet er begået på en kostafdeling, hvor skolens (ikke-myndige) elever ikke står direkte under deres forældres beskyttelse. Det forhold, at mistanken om en strafbar handling skal være begrundet, betyder ikke, at institutionen skal forholde sig til, om der vil kunne føres bevis i en retssag. Det er politiets opgave. Men der skal naturligvis ikke være tale om fx løse rygter.

Der findes dog ikke nogen decideret pligt for institutionens ledelsen til at foretage politianmeldelse af sager om mulige strafbare forhold. Men institutionen må nødvendigvis foretage vurderingen, idet den fungerer som en del af et retssamfund og i kraft af dens opgave med at forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre, jf. § 1, stk. 4, i lov om de gymnasiale uddannelser³⁴.

Er institutionens ledelse i tvivl om, hvorvidt der bør foretages politianmeldelse i et konkret tilfælde, vil det være en mulighed først at kontakte den lokale politikreds uformelt for at søge vejledning om, hvorvidt der bør foretages en officiel anmeldelse eller ej. Ledelsen kan endvidere med fordel i tvivlstilfælde lave et notat over sine overvejelser og sit skøn og journalisere dette på elevsagen.

Hvis der er tale om kendskab til direkte trusler om vold eller fund af våben, skal den lokale politikreds altid informeres straks³⁵.

Den skærpede underretningspligt

Institutionen er i forhold til ikke-myndige elever omfattet af en såkaldt skærpet underretningspligt. Pligten³⁶ indebærer bl.a., at institutionens ledelse skal orientere de sociale myndigheder i elevens kommune, hvis ledelsen bliver bekendt med, at en ikke-myndig elev har været udsat for vold eller andre overgreb på institutionen, f.eks. fra en anden elev. Det kan både være fysisk og psykisk vold samt seksuelle overgreb.

6.6.2 Håndtering af en sanktionssag og konflikt

Sanktioner efter studie- og ordensreglerne har et andet formål end straf efter straffeloven, idet det er et middel, som institutionens ledelse kan tage i anvendelse for at varetage formålet med studie- og ordensreglerne. Dette formål er efter bekendtgørelsens § 1, stk. 1, at medvirke "til at opfylde uddannelsesformålene og bidrage til et godt undervisningsmiljø og god trivsel for eleverne".

Derfor kan grove og muligvis strafbare forhold godt medføre strenge sanktioner såsom bortvisning og overflytning til en anden institution, også selvom der hverken er rejst tiltale, sigtelse eller fældet dom. Det kan i det konkrete tilfælde være påkrævet af hensyn til undervisningsmiljøet, som i sådanne tilfælde også kan omfatte "retsfølelsen" hos den krænkede elev og såkaldt almenpræventive hensyn, dvs. afskrækkelse af andre elever fra at udvise en tilsvarende adfærd.

Nedenfor er angivet en række forhold, som institutionens ledelse skal være opmærksom på i forbindelse med sanktionering efter studie- og ordensreglerne samt konflikthåndtering i tilfælde af grove og muligvis strafbare forhold.

³⁴ <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/1003>.

³⁵ Sikkerhed og kriseberedskab – råd og vejledning til skoler og uddannelsesinstitutioner | Børne- og Undervisningsministeriet (uvm.dk).

³⁶ Se § 133 i lovbekendtgørelse nr. 890 af 19. juni 2024: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/282>

Undersøgelsesfasen

Når en elev eller en ansat har gjort institutionens ledelse opmærksom på et tilfælde af elevadfærd, der er i strid med institutionens studie- og ordensregler, skal ledelsen gøre notat om anmeldelsen, hvis ledelsen finder det relevant at starte en sanktionssag over for den pågældende elev. En anmelder kan ikke betinge sig anonymitet. Det er vigtigt, at institutionens ledelse gør grundigt notat om anmeldelsens nærmere indhold samt anmelderens identitet³⁷.

Er der indgivet en politianmeldelse, må institutionens ledelse i dialog med politiet afgøre, om institutionen for ikke at skade den politimæssige efterforskning skal undlade selv at indhente yderligere forklaringer til brug for institutionens egen sanktionssag. Nedenstående skal læses med forbehold for en sådan instruks fra politiets side.

Det kan, hvis institutionen i sine studie- og ordensregler har fastsat mulighed herfor³⁸, være relevant, at ledelsen beslutter, at eleven som en foreløbig foranstaltning hjemsendes midlertidigt, mens ledelsen undersøger sagen nærmere.

Hvis der er en forurettet i sagen, som ikke selv er dén, der først gjorde ledelsen opmærksom på den relevante elevadfærd, bør ledelsen også bede om en forklaring fra denne og gøre notat herom. Afhængig af omstændighederne kan der også være anledning til, at ledelsen indhenter forklaringer fra andre elever eller ansatte, der kan belyse, hvad der er foregået, og gør notat herom.

Den elev, der ifølge anmeldelsen har overtrådt reglerne, skal have mulighed for at kommentere de noterede oplysninger og skal orienteres om, at disse indgår i en sanktionssag. Der skal gennemføres en skriftlig partshøring.

Afgørelsesfasen

Hvis ledelsen vurderer at have et tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at en elev har overtrådt studie- og ordensreglerne, er der ikke noget i vejen for, at ledelsen kan iværksætte en sanktion over for den pågældende, selvom der også er rejst en politisag. En sådan konklusion kan basere sig på troværdige forklaringer fra elever eller ansatte ved institutionen, men det kan også være udtryk for, at eleven selv har indrømmet et givet hændelsesforløb.

Hvis ledelsen har måttet indstille undersøgelsen af sanktionssagen af hensyn til en politimæssig efterforskning, bør den orientere den elev, der er under mistanke for at have krænket en anden elev, om, at ledelsen påregner at vende tilbage til sanktionssagen, når resultatet af den politimæssige undersøgelse er kendt, og der evt. er faldet en dom i en straffesag.

I tilfælde, hvor en elev allerede er blevet sanktioneret efter studie- og ordensreglerne, vil det forhold, at der efterfølgende falder dom i en straffesag mod eleven, ikke i sig selv være en anledning til at tage sanktionssagen op igen. Kun i tilfælde af, at der i kraft af retssagen og dommen er kommet nye oplysninger frem, der viser, at elevens regelstridige adfærd har haft et væsentligt videre omfang end det,

³⁷ Det skal dog understreges, at der med udgangspunkt i § 15 b, nr. 5, i forvaltningsloven er en vis adgang til, at institutionens ledelse vil kunne undtage faktuelle sagsoplysninger, typisk i form af identiteten på en anmelder/et vidne, fra dels partsaktindsigt, men dermed også fra partshøring, jf. § 19, stk. 2, nr. 4, i samme lov. Det kan ske med henvisning til, at der er et påtrængende behov for at beskytte den pågældende anmelders m.v. sikkerhed. Denne adgang, der baserer sig på en nærmere afvejning af hensynet til, at den elev, der påtænkes sanktioneret, har mulighed for at varetage sine interesser, og hensynet til, at anmelderen m.v. ikke risikerer alvorlige repressalier, er ud fra rets- og ombudsmandspraksis forholdsvis begrænset, og muligheden for at hemmeligholde anmelderens m.v. identitet bør alene benyttes, når det virkelig må anses for nødvendigt. Det vil i givet fald forudsætte, at institutionens ledelse skaffer sig et nærmere kendskab til de skadevirkninger, som oplysningens videregivelse vil kunne have for den pågældende. Det er ikke tilstrækkeligt, at en anmelder over for ledelsen oplyser at frygte at blive mødt med repressalier, hvis det ikke tillige er klart, hvilke repressalier, der er tale om, og hvilket grundlag frykten hviler på.

³⁸ Se vejledningens afsnit 6.5.

som hidtil har været kendt, kan det undtagelsesvis af hensyn til undervisningsmiljøet på institutionen komme på tale at benytte dommen som grundlag for at genoptage sanktionssagen og skærpe den én gang iværksætte sanktion.

Omvendt bør et tiltalefrafald eller en frifindende dom ikke nødvendigvis tages til indtægt for, at en af en institutionsledelse allerede iværksat sanktionering af en elev efter studie- og ordensreglerne ikke har været berettiget. Dette skyldes først og fremmest, at der hos anklagemyndigheden kan ligge andre overvejelser bag en beslutning om at rejse tiltale i en sag eller ej end de overvejelser, der gør sig gældende på institutionen. Anklagemyndighedens beslutninger er grundlæggende funderet i strafferetlige hensyn, mens institutionens beslutninger er funderet i pædagogiske hensyn. Dermed kan der også være store forskelle i gerningsindholdet af den adfærdsnorm, som fremgår af henholdsvis af en konkret straffelovsbestemmelse og en institutions ordensregler. Endelig henvises til de skærpede beviskrav, der gælder i straffesager.

Konflikthåndtering i øvrigt

Hvis en institutions ledelse (endnu) ikke finder at have det fornødne grundlag til at iværksætte en permanent bortvisning af en elev fra uddannelsen eller overflytte eleven til en anden institution eller en anden afdeling af institutionen, vil ledelsen være i den situation, at den uanset den angiveligt krænkende adfærd fra eleven over for en anden elev skal sikre et godt undervisningsmiljø med begge konfliktens parter gående på uddannelsesstedet, hvilket ofte vil være en udfordring, især set i forhold til den part, der føler sig krænket.

Det vil derfor være oplagt at give den elev, som enten undersøges af politiet eller er sigtet/tiltalt i en straffesag, en rektoranvisning³⁹ om at holde sig fra den anden elev, som eleven angiveligt har opført sig krænkende over for, og det kan efter omstændighederne være relevant, at den angiveligt krænkede elev gives en tilsvarende anvisning.

Det kan også være en relevant rektoranvisning, at en elev, der angiveligt har opført sig krænkende, af hensyn til opretholdelse af ordenen på institutionen bliver pålagt at blive væk fra bestemte arrangementer på institutionen, fx en eller flere skolefester. Før ledelsen evt. tager et sådant middel i brug, er det dog vigtigt at overveje, om det er nødvendigt, da rektoranvisningsmidlet ikke må blive en undskyldning for i realiteten at iværksætte en sanktion, uden at betingelserne herfor (endnu) er til stede.

6.7 Fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag (§ 6, stk. 1, nr. 6)

Bestemmelsen giver mulighed for at sanktionere en elev således, at denne fortaber retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag, der afsluttes det pågældende skoleår. Prøven eller prøverne skal herefter aflægges i det følgende år, hvis institutionen træffer beslutning om, at eleven kan oprykkes til næste klassetrin på trods af en eller flere manglende prøver.

En afgørelse efter denne bestemmelse er to-ledet, idet institutionen i afgørelsen først skal træffe afgørelse om, at eleven fortaber retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag i det pågældende skoleår. Herefter skal institutionen tage stilling til, om eleven på trods heraf skal kunne oprykkes til næste klassetrin.

Hvis eleven oprykkes til næste klassetrin, vil eleven have mulighed for at aflægge den eller de pågældende manglende prøver ved den normale prøvetermin i det følgende skoleår og vil først da kunne afslutte det eller de pågældende fag. Før eleven kan aflægge prøve på det næste klassetrin, skal de sædvanlige betingelser for at kunne aflægge prøve være opfyldt. Ansvar for at opfylde betingelserne for at blive indstillet til prøve påhviler eleven. Eleven vil ikke have krav på at deltage i undervisningen i det

³⁹ Se vejledningens afsnit 1.5.2.

eller de pågældende fag, hvori prøven/prøverne skal aflægges. Eleven må således selv læse faget/fagene op ved siden af den almindelige undervisning på klassetrinnet.

Hvis institutionen derimod træffer afgørelse om, at den pågældende ikke skal kunne oprykkes til næste klassetrin, skal institutionen samtidig træffe afgørelse om, hvorvidt eleven kan gå klassetrinnet om, hvis eleven ønsker dette. Hvis institutionen ikke tillader, at eleven går klassetrinnet om, eller hvis eleven ikke ønsker dette, kan eleven deltage i undervisningen året ud og aflægge prøve i eventuelle afsluttende (hvis i uddannelserne til studentereksamen, udtrukne) fag, der ikke er omfattet af sanktionen. Herefter udskrives eleven fra uddannelsen.

Sanktionen skal *så vidt muligt iværksættes senest en måned før offentliggørelsen af den årlige plan for prøvernes afholdelse*, jf. bekendtgørelsens **§ 8, nr. 4, 1. pkt.**

Medmindre der er tale om et særligt alvorligt tilfælde eller et gentagelsestilfælde, kræver en iværksættelse af sanktionen, at der forud er givet en skriftlig advarsel efter reglerne i **§ 5, stk. 2**, jf. **§ 8, nr. 3**. Sanktionsformen er særlig relevant i forbindelse med overtrædelse af studiereglerne, navnlig ved alvorlig eller gentagen snyd eller lignende uretmæssig adfærd, men kan også være relevant ved tilsidesættelse af mødepligten og pligten til aktiv deltagelse i undervisningen.

6.8 Overflytning til en anden institution eller en anden afdeling af institutionen (§ 6, stk. 1, nr. 7)

Bestemmelsen muliggør sanktionering af elever med overflytning til en anden institution eller en anden afdeling af den nuværende institution for at lade eleven fortsætte sin uddannelse dér.

Muligheden for overflytning til en anden afdeling af samme institution er relevant for store institutioner, der har afdelinger forskellige fysiske steder.

Det er en forudsætning for at iværksætte sanktionen overflytning til en anden institution, at institutionen forinden *har indgået en aftale med den modtagende institution om, at denne modtager eleven*. Institutionen kan således ikke sætte denne sanktion i værk, hvis det ikke er muligt at finde en anden institution, der kan modtage eleven.

Hvis eleven ønsker overflytning til en bestemt anden institution, og denne anden institution accepterer overflytningen, træffer den afgivende institution afgørelse om, at eleven overflyttes til den ønskede institution. Den afgivende institution kan således ikke overflytte eleven til en anden institution eller en anden afdeling af institutionen selv imod elevens ønske, hvis eleven selv kan finde en anden institution, der ønsker at modtage eleven.

Princippet i **§ 8, nr. 2**, tilsiger i øvrigt, at institutionen ikke træffer afgørelse om at overflytte eleven til en institution, der ligger længere væk end højst nødvendigt.

Når der træffes afgørelse om overflytning af eleven til en anden afdeling af institutionen eller til en anden institution, skal det ske, så eleven i videst muligt omfang kan fortsætte sin uddannelse på samme studieretning og med samme valgfag.

Hvis institutionen er bekendt med, at eleven tidligere i sit gymnasiale uddannelsesforløb er blevet overflyttet til en anden institution eller en anden afdeling af en institution som led i en sanktion, kan sanktionsformen ikke benyttes igen over for eleven.

Medmindre der er tale om et særligt alvorligt tilfælde eller et gentagelsestilfælde, kræver en iværksættelse af sanktionen, at der forud er givet en skriftlig advarsel efter reglerne i **§ 5, stk. 2**, jf. **§ 8, nr. 3**.

Sanktionsformen er særlig relevant i forhold til elever, der enten groft eller vedvarende overtræder de lokale studie- og ordensregler, men hvor en egentlig bortvisning efter bekendtgørelsens **§ 6, stk. 1, nr. 8**, ikke vil være en proportional sanktion. Sanktionen kan ikke kombineres med andre sanktionsformer i **§ 6, stk. 1**, men sanktionen kan evt. gøres betinget i medfør af bekendtgørelsens **§ 7**⁴⁰.

6.9 Bortvisning (§ 6, stk. 1, nr. 8)

Bestemmelsen muliggør bortvisning (udskrivning) af eleven fra uddannelsen. Forud for en bortvisning skal der i lighed med andre afgørelser truffet efter de lokale studie- og ordensregler foretages en parts-høring, og bortvisningen træder først i kraft, når den endelige afgørelse træffes, det vil sige, når eleven har haft mulighed for at udtale sig, og sagen i øvrigt er ordentligt undersøgt.

Der kan imidlertid opstå situationer, hvor institutionen finder det påkrævet af hensyn til den almindelige retsbevidsthed på institutionen eller for umiddelbart at opretholde ordenen og samværet på institutionen at hjemsende eleven umiddelbart, og før partshøringen er gennemført. Hvis institutionen i øvrigt har fastsat regler herom i de lokale studie- og ordensregler, kan ledelsen i sådanne situationer som en foreløbig foranstaltning beslutte at hjemsende eleven midlertidigt eller begrænse dennes adgang til institutionen. Der henvises i den forbindelse til bekendtgørelsens **§ 6, stk. 3**⁴¹. Den periode, hvor eleven er midlertidigt hjemsendt, kan benyttes til at foretage partshøring i forhold til den påtænkte bortvisning.

En beslutning om midlertidig hjemsendelse eller begrænset adgang har ikke karakter af en afgørelse i forvaltningslovens forstand, og der er derfor fx ikke krav om forudgående partshøring.

Der vil kunne opstå situationer, hvor institutionens ledelse anser det for fornødent at iværksætte selv den strengeste sanktion, uden at mildere sanktioner har været bragt i anvendelse, og uden forudgående advarsel. Der skal imidlertid være tale om et særligt alvorligt tilfælde eller et gentagelsestilfælde, hvis sanktionen bortvisning skal iværksættes uden en forudgående advarsel, jf. bekendtgørelsens **§ 8, nr. 3**.

Institutionen skal være opmærksom på, at sanktionsformen bortvisning alene kan anvendes, hvis ikke en af de øvrige sanktionsformer eller en kombination af disse vil opfylde formålet med sanktioneringen. Institutionen skal derfor overveje, om en af de mindre indgribende sanktionsformer eller en kombination af flere af disse vil have den tilstrækkelige virkning.

Sanktionen kan ikke benyttes i kombination med andre af sanktionsformerne i **§ 6, stk. 1**, men bortvisningen kan evt. gøres betinget, jf. reglerne i **§ 7**.

Når der træffes afgørelse om bortvisning, skal institutionens ledelse sikre sig, at eleven får den fornødne vejledning om elevens muligheder efter bortvisningen, eller at eleven henvises til den kommunale ungeindsats.

En bortvisning indebærer ikke, at eleven fortaber retten til at søge optagelse på en anden institution eller evt. på et senere tidspunkt på samme institution igen. En bortvist elev har desuden mulighed for at aflægge prøver som selvstuderende, såfremt betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Det følger af **§ 8 i den almene eksamensbekendtgørelse**⁴², at personer, der opfylder adgangskravet til uddannelsen, men ikke er indskrevet til undervisningen (det vil sige eksempelvis en bortvist elev), kan aflægge prøve som selvstuderende efter reglerne herom for den enkelte uddannelse, herunder reglerne om opfyldelse

⁴⁰ Se vejledningens afsnit 5.11.

⁴¹ Se vejledningens afsnit 6.5. Midlertidig hjemsendelse er ikke en sanktion og må således ikke forveksles med midlertidig udelukkelse fra undervisningen, jf. afsnit 5.4.

⁴² Bekendtgørelse nr. 343 af 8. april 2016: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2016/343>.

af eksaminationsgrundlaget og om betaling. Henvisningen til adgangskravet refererer til det givne enkeltfag, jf. **§ 17 i lov om de gymnasiale uddannelser**. Tilmelding skal ske ved en institution, der i forvejen afholder prøve i det pågældende fag og på det pågældende niveau. Institutionen har i medfør af samme bestemmelse mulighed for at henvise den selvstuderende til at aflægge prøve ved en anden institution.

En bortvist elev vil endvidere have mulighed for via hf-enkeltfag at sammenstykke en fuld højere forbedelseseksamen i medfør af **lovens § 41, stk. 3, § 47 og § 49, stk. 4**.

En elev, der bortvises i løbet af tredje år på en af de treårige uddannelser til teknisk, merkantil eller almen studentereksamen, vil hertil have mulighed for som selvstuderende eller gennem enkeltfag at afslutte studentereksamen som enkeltfagseksamen i medfør af **lovens § 45, stk. 3**. Det samme gælder for en elev på den toårige uddannelse til almen studentereksamen, hvis eleven bortvises i løbet af andet år af uddannelsen⁴³. Denne særlige mulighed for den tidligere elev indebærer ikke, at den institution, som den pågældende tidligere var elev på, har en selvstændig pligt til at lade personen indskrive sig til prøve i sine tidligere fag som selvstuderende, jf. ovennævnte regel fra den almene eksamensbekendtgørelse, hvorefter den selvstuderende i stedet vil kunne henvises til andre institutioner vedr. alle eller nogle fag.

6.10 Betingede sanktioner (§ 7)

Bestemmelsen muliggør, at institutionen kan fastsætte regler om betingede sanktioner. En betinget sanktion kan være relevant i situationer, hvor institutionen gerne vil give eleven en ekstra chance. Hvis eleven efterfølgende igen overtræder studie- og ordensreglerne, vil den betingede sanktion kunne effektueres, selv hvis der er tale om en mindre efterfølgende forseelse.

Hvis institutionen fx indledningsvis har nøjedes med at give eleven en skriftlig advarsel for en alvorlig forseelse, der i sig selv ville kunne begrunde en bortvisning af eleven, vil institutionen ved en efterfølgende ny forseelse alene kunne iværksætte en sanktion, der er proportional i forhold til den nye forseelse.

Retsvirkningen af en betinget sanktion er, at sanktionen først effektueres, hvis eleven igen overtræder institutionens studie- og ordensregler, og institutionen træffer afgørelse om effektivering af sanktionen. Effektiveringen af den betingede sanktion kræver således en ny afgørelse. Institutionen er dog ikke forpligtet til at effektuere den betingede sanktion ved en efterfølgende overtrædelse af reglerne, hvis ledelsen gerne vil give eleven en chance mere.

Institutionen kan i den betingede sanktion fastsætte en nærmere bestemt tidsperiode, inden for hvilken eleven ikke igen må overtræde studie- og ordensreglerne, jf. **§ 7, stk. 1**. Hvis eleven inden for denne periode igen overtræder reglerne, kan den betingede sanktion effektueres. Hvis eleven omvendt ikke overtræder reglerne igen inden for denne periode, vil den betingede sanktion bortfalde. Institutionen kan principielt også, hvis det er proportionalt i forhold til den konkrete overtrædelse af reglerne, lade den betingede sanktion være tidsubegrænset, så den gælder i resten af elevens uddannelsestid.

Institutionen har endvidere mulighed for at fastsætte pædagogisk begrundede vilkår i forbindelse med den betingede sanktion, jf. **§ 7, stk. 2**. Der er i bekendtgørelsen anført et par eksempler på pædagogisk begrundede vilkår, men listen er ikke udtømmende, og institutionen har således mulighed for at fastsætte andre pædagogisk begrundede vilkår end dem, der er anført i bestemmelsen.

⁴³ Se i øvrigt vejledning om sammenstyknig af studentereksamen (stx, hhx, htx) af enkeltfag: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/gym/pdf21/maj/210528-vejledning-om-sammestyknig-af-studentereksamen-stx-hhx-htx-af-enkeltfag-maj-2021.pdf>.

Institutionen kan fx fastsætte et vilkår om, at eleven inden for en nærmere frist skal udbedre skadevirkningerne af elevens overtrædelse af studie- og ordensreglerne, jf. **§ 7, stk. 2, nr. 1**. Det kan eksempelvis være relevant, hvis eleven har malet graffiti på institutionens bygningers facade. Her kan et relevant vilkår være, at eleven inden en given frist skal fjerne graffiti og dermed udbedre skaden.

Institutionen kan også fastsætte regler om, at eleven inden for en nærmere frist skal foretage nærmere bestemte aktiviteter, der er egnede til at forebygge, at eleven overtræder den konkrete adfærdsnorm igen eller øvrige relevante regler. Man kan i den forbindelse forestille sig, at en elev, der har overtrådt institutionens rusmiddelpolitik, som et vilkår for den betingede sanktion skal deltage i samtaler med rektor eller en misbrugskonsulent eller, hvis eleven har et reelt misbrug, deltage i et afvænningsforløb.

Ligeledes kan institutionen fastsætte regler om, at eleven inden for en nærmere frist skal deltage i aktiviteter, der gennem mægling egner sig til, at eleven bliver forligt eller forsonet med eventuelt forurettede elever, ansatte eller andre.

Det er afgørende, at institutionen i afgørelsen om den betingede sanktion nøje beskriver, hvad der skal til for at udløse sanktionen. Det skal således blandt andet fremgå, inden for hvilken periode den betingede sanktion er gældende, om sanktionen kan udløses af enhver overtrædelse af studie- og ordensreglerne eller kun af en overtrædelse af samme art som den oprindelige overtrædelse, om der er fastsat pædagogisk begrundede vilkår for sanktionen, og i givet fald hvad tidsfristen for disse vilkår er.

I forbindelse med den (nye) overtrædelse af studie- og ordensreglerne, der udløser sanktionen, skal institutionen iværksætte en høring af eleven forud for, at den betingede sanktion iværksættes. Det samme gælder, hvis institutionen påtænker at lade elevens overtrædelse af fastsatte vilkår udløse sanktionen. Baggrunden er, at eleven skal have lejlighed til at gøre sig bekendt med og kommentere på det faktiske grundlag, der evt. vil udløse den betingede sanktion.

Hvis det i øvrigt er proportionalt, kan institutionen samtidig med, at den betingede sanktion udløses, iværksætte en ny sanktionering af eleven på baggrund af den nye forseelse. I den forbindelse skal reglerne i bekendtgørelsens **§ 8** særskilt opfyldes.

7 Fraværsregistrering

Dette afsnit behandler primært reglerne i bekendtgørelsens §§ 9-11.

Reglerne i §§ 9-11 omhandler en række pligter for institutionen og rettigheder for eleverne, der skal sikre et godt grundlag for, at institutionen kan håndhæve de studieregler, som den har fastsat ud fra § 2, stk. 1-3, og § 3. Institutionen har pligt til at registrere såvel fysisk som skriftligt fravær hos eleverne, og det anbefales i den forbindelse, at institutionen fastsætter lokale retningslinjer for fraværsregistrering på institutionen – det kan være i selve studie- og ordensreglerne eller i særskilte retningslinjer, som skal være kendt af såvel undervisere som elever⁴⁴.

Fraværsregistreringen tjener bl.a. som et middel for institutionen til at sikre, at eleverne modtager den nødvendige undervisning for at kunne gennemføre uddannelsen. Derudover tjener fraværsregistreringen som et middel for eleverne, således at institutionen har mulighed for hjælpe og støtte de elever der har brug for det, så det på bedst mulig vis sikres, at eleverne gennemfører deres uddannelse.

7.1 Kontrol og begrundelse for fravær (§ 10)

Det fremgår af § 10, stk. 1, at eleven skal have mulighed for at kontrollere registreringen og for at angive bemærkninger til registreringen om bl.a. årsagen til fravær. Det er vigtigt, at eleven benytter sig af denne mulighed, således at institutionen bliver gjort opmærksom på baggrunden for fraværet. Institutionen har dermed bl.a. mulighed for at vurdere, om der skal tages særligt hensyn til den pågældende elev. For en elev, som har et begyndende eller højt fravær, har institutionen mulighed for at gå i dialog med eleven. Der kan være tale om en elev, som har en sygdom, jævnligt går til lægen, eller som oplever andre udfordringer ved uddannelsen. Elevens bemærkninger indgår i institutionens samlede vurdering af, hvordan den skal håndtere elevens situation. I denne sammenhæng bør efter omstændighederne også indgå, om der er grundlag for at tilbyde eleven sygeundervisning eller at få forlænget sit sammenhængende forløb med et ekstra år efter reglerne herom⁴⁵.

Efter § 10, stk. 2, skal eleven særskilt have mulighed for at angive, at årsagen til et givet fravær er elevens opfyldelse af sine forpligtelser efter lovgivningen. Eksempler herpå er deltagelse i Forsvarets Dag ("session") eller varetagelse af et borgerligt ombud (f.eks. som nævning, vidne i en retssag eller valgtilforordnet). Efter § 10, stk. 3, skal eleven på tilsvarende vis særskilt have mulighed for at angive, at fraværet skyldes deltagelse i elevdemokratiske møder og lignende. Efter § 10, stk. 2, i **elevrådsbekendtgørelsen**⁴⁶ gælder det dog, at deltagelse i elevrådsmøder – der formentlig er det bedste eksempel på elevdemokratiske møder – i undervisningstiden, herunder deltagelse i møder i faste råd for enkelte uddannelser eller afdelinger på institutionen, sidestilles med deltagelse i undervisningen og dermed *ikke* skal registreres som fravær. Det gælder dog kun, i det omfang elevrådsmødernes tidsmæssige placering og udstrækning er aftalt med institutionens ledelse.

Eksempler på elevdemokratiske aktiviteter, der ikke er sidestillet med undervisning, og som derfor er relevant for § 10, stk. 3, i bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser

⁴⁴ Der henvises i øvrigt til "Vejledning om registrering af fravær på gymnasiale uddannelsesinstitutioner":

<https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/gym/pdf21/sep/210924-vejledning-til-registrering-af-fravaer-paa-de-gymnasiale-uddannelsesinstitutioner.pdf>.

⁴⁵ § 61, stk. 2, og § 62 i lov om de gymnasiale uddannelser og kapitel 8-9 i bekendtgørelse nr. 497 af 18. maj 2017 om de gymnasiale uddannelser: <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2017/497>.

⁴⁶ Bekendtgørelse nr. 2367 af 10. december 2021 om elevråd ved institutioner for almen gymnasial uddannelse, almen voksenuddannelse, erhvervsrettet uddannelse eller forberedende grunduddannelse samt private institutioner for gymnasiale uddannelser: [Bekendtgørelse om elevråd ved institutioner for almen gymnasial uddannelse, almen voksenuddannelse, erhvervsrettet uddannelse eller forberedende grunduddannelse samt private institutioner for gymnasiale uddannelser \(retsinformation.dk\)](#).

kunne derimod være elevrepræsentanternes deltagelse i bestyrelsesmøder på institutionen eller partipolitisk aktive elevers medvirken i det såkaldte Skolevalg for elever i udskolingen⁴⁷. Baggrunden for reglerne i § 10, stk. 2-3, skal findes i § 11, stk. 2. Herudover er der ikke krav om, at eleverne skal kunne benytte bestemte årsagskategorier, når de afgiver bemærkninger til deres fravær.

7.2 Institutionens reaktioner på elevernes fravær (§ 11)

Efter § 11, stk. 1, er det institutionens opgave at reagere hurtigt på elevens fravær, jf. også § 42, stk. 2, i lov om de gymnasiale uddannelser. Dette skal ske med henblik på i videst muligt omfang at undgå yderligere fravær og manglende rettidig aflevering af skriftlige opgaver. Institutionen må søge at påvirke den pågældende elevs studieadfærd, således at eleven på bedst mulig vis har mulighed for at fortsætte sit uddannelsesforløb på institutionen. I den forbindelse har institutionen mulighed for at give eleven en pædagogisk tilrettevisning eller iværksætte en sanktion over for eleven. Reaktionen, herunder en eventuel sanktion, skal være proportional i forhold til elevens fravær. Institutionen har mulighed for at iværksætte mere indgribende sanktioner over for en elev, hvis der er tale om gentagelsestilfælde, idet eleven ikke har ændret sin studieadfærd efter tidligere pædagogiske tilrettevisninger og skriftlige advarsler.

Det er vigtigt, at institutionen foretager en individuel vurdering af den enkelte elevs fravær, inden der træffes afgørelse om at iværksætte en sanktion over for eleven. I vurderingen indgår bl.a. elevens bemærkninger om årsagen til fraværet, ligesom det også kan indgå, hvordan eleven i øvrigt klarer sig i sit uddannelsesforløb. Det skal dog altid erindres, at mødepligten og pligten til aktiv deltagelse i undervisningen gælder alle elever – også de godt præsterende.

Det vil være i strid med ovenstående – og samtidig med det forvaltningsretlige forbud mod at sætte "skøn under regel" – hvis en institution i sine studie- og ordensregler har en regel om, at en elevs fravær på over x procent *automatisk* medfører, at der træffes afgørelse om iværksættelse af en bestemt sanktion. Omvendt kan der udmærket fastsættes en regel om, at en elevs fravær på over x procent medfører, at der *igangsættes en dialog* med eleven om håndtering af fraværet (tages en "bekymrings-samtale").

I forhold til iværksættelse af sanktioner, fremgår det af bekendtgørelsen § 11, stk. 2, at institutionen kun kan træffe en afgørelse om iværksættelse af en sanktion efter § 6, stk. 1, nr. 5-8, (dvs. prøvesanktioner, overflytning til anden afdeling eller institution eller bortvisning fra uddannelsen) der er begrundet i en elevs fravær fra undervisningen, hvis den del af elevens fravær, der ikke er begrundet i forhold, som er nævnt i § 10, stk. 2 og 3, kan begrunde sanktionen. Dette gælder dog ikke, i det omfang elevens fravær begrundet i forhold, der er nævnt i § 10, stk. 3, overstiger, hvad der efter institutionens ledelses vurdering kan anses for rimeligt.

⁴⁷ <https://www.skolevalg.dk/om-skolevalg/>.

8 Nægtelse af oprykning

Dette afsnit behandler primært reglerne i bekendtgørelsens § 12.

I § 12 findes reglerne om nægtelse af oprykning, som beskriver institutioners mulighed for at nægte en elev oprykning til næste klassetrin på baggrund af lovens § 44.

Det skal først og fremmest understreges, at en afgørelse om nægtet oprykning ikke skal ses som en sanktion som følge af en elevs overtrædelse af studie- og ordensreglerne, men som en reaktion på, at eleven ikke har opnået det forudsatte udbytte af undervisningen. Derfor har § 12 reelt ikke noget med resten af bekendtgørelsen at gøre – med undtagelse af, at reglerne i § 13 om klageadgangen også gælder for disse afgørelser. Dog fremgår det af § 12, stk. 1, 2. pkt., at kravet i § 8, nr. 1, også gælder for sager om nægtelse af oprykning, dvs. at institutionerne også her skal følge forvaltningslovens bestemmelser, uanset om institutionen ikke er en del af den offentlige forvaltning.

Det er efter lovens § 44 en nødvendig, men ikke tilstrækkelig, forudsætning for at nægte oprykning, at den pågældende elev har et gennemsnit under 2,0. Det er altså ikke i sig selv tilstrækkeligt til at nægte en elev oprykning, at institutionens ledelse konstaterer, at denne har et gennemsnit under 2,0. Beslutningen om at nægte en elev oprykning til næste klassetrin skal således tillige bero på en konkret faglig vurdering af elevens udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb, herunder også af elevens mulighed for evt. at indhente det forsømte. Hvis institutionens ledelse på baggrund heraf vurderer, at eleven ikke har opnået et tilstrækkeligt udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb, kan ledelsen træffe afgørelse om nægtelse af oprykning.

Forud for en afgørelse om nægtelse af oprykning skal der være gennemført en partshøring af eleven om de oplysninger, som gør, at ledelsen påtænker at nægte oprykning, og hvis eleven er umyndig tillige af forældremyndighedsindehaveren. Partshøring bør gennemføres skriftligt.

8.1 Beregning af gennemsnittet (§ 12, stk. 2)

Det er forskelligt, hvad der skal indgå i beregningen af gennemsnittet alt efter, om man er elev på en uddannelse til en studentereksamen (htx, hhx eller stx) eller på uddannelsen til hf-eksamen, men i begge tilfælde beregnes gennemsnittet som uvægtet gennemsnit.

For en hf-elev skal gennemsnittet beregnes som et uvægtet gennemsnit af de karakterer, som er opnået ved officielle prøver til eksamen inden for hele det pågældende skoleår, samt karakterer, som er opnået ved interne prøver ved afslutningen af skoleåret.

For en elev på htx-, hhx- eller stx-uddannelsen skal der ud over de karakterer, som er opnået ved officielle prøver til eksamen inden for hele det pågældende skoleår, samt karakterer, som er opnået ved interne prøver ved afslutningen af skoleåret, også medregnes alle standpunktskarakterer givet ved afslutningen af det pågældende skoleår.⁴⁸ Det vil sige, at både standpunktskarakterer givet i fag, som afsluttes i det givne skoleår, (afsluttende standpunktskarakterer) og i fag, som ikke afsluttes i det pågældende skoleår, skal indgå i det uvægtede gennemsnit.

Hvis eleven går på 1. år af en uddannelse til studentereksamen, skal de opnåede karakterer fra de interne prøver i de forløb, der er nævnt i lovens § 21, stk. 3, (dvs. f.eks. i htx-uddannelsen prøven i henholdsvis naturvidenskabeligt grundforløb og produktudvikling) også indgå i det uvægtede gennemsnit, selvom de ikke er aflagt ved slutningen af skoleåret, men i løbet af det.

⁴⁸ Nogle institutioner omtaler alle disse standpunktskarakterer afgivet i slutningen af året som årskarakterer, uanset at det i lovgivningens forstand alene er afsluttende standpunktskarakterer i fag, der afsluttes, som kan benævnes "årskarakterer".

8.2 Afgørelsen om nægtelse af oprykning (§ 12, stk. 3)

Når institutionen træffer afgørelse om at nægte en elev oprykning til næste klassetrin, skal institutionen samtidig træffe afgørelse om, hvorvidt den tilbyder eleven at gå det pågældende klassetrin om på institutionen. Hvis institutionen vælger ikke at ville tilbyde eleven at gå klassetrinnet om, bliver eleven udskrevet fra uddannelsen.

De to afgørelser skal som nævnt ovenfor træffes samtidig, og institutionens afgørelser skal være tydelige for eleven. Det skal altså udtrykkeligt fremgå, om eleven bliver tilbudt at gå klassetrinnet om, eller om institutionen udskriver vedkommende fra uddannelsen.

9 Klageregler

Dette afsnit behandler primært reglerne i bekendtgørelsens § 13.

I § 13 findes nærmere regler, som udmønter klageadgangen fra § 72 i lov om de gymnasiale uddannelser i forhold til institutionens ledelses afgørelser dels om iværksættelse af sanktioner efter de lokale studie- og ordensregler, dels om nægtelse af, at en elev rykker op til næste klassetrin, jf. § 44 i lov om de gymnasiale uddannelser og § 12 i bekendtgørelsen. Pr. 1 april 2025 omfatter klageadgangen efter § 72 ikke længere elever og kursister på private institutioner for gymnasiale uddannelser⁴⁹.

Det er institutionens opgave at sikre, at eleven modtager korrekt og fyldestgørende klagevejledning, når institutionen træffer en afgørelse, således at det står klart for eleven, hvilke muligheder den pågældende elev har for at klage, samt hvilke retsregler klageadgangen følger af (dvs. lovens § 72 og bekendtgørelsens § 13).

9.1 At klage (§ 13, stk. 1)

En klage over en institutions afgørelse skal stiles til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, men sendes til institutionen. Det betyder, at klager skal referere til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i sin klage, da styrelsen er klageinstansen og dermed den egentlige adressat for og behandler af klagen. Klager skal dog sende selve klagen til institutionen, da institutionen varetager sagsbehandlingen af klagen, inden den samlede klagesag sendes til behandling i styrelsen. Det er institutionens opgave at sende den samlede klagesag til styrelsen, efter at institutionen har behandlet klagesagen efter reglerne herom.

Hvis eleven ikke er myndig, kan forældremyndighedsindehaveren evt. indgive en klage på elevens vegne. Elever i de gymnasiale uddannelser vil dog i kraft af deres alder også selv være såkaldt "partshabile" og dermed kunne indgive en klage, selvom de endnu ikke er myndige. Hvis der mod forventning skulle ske det, at institutionen modtager særskilte klager fra henholdsvis eleven og forældremyndighedsindehaveren om samme forhold, vil institutionen berettiget kunne bede om en afklaring af, hvilken én af de to klager den skal behandle. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem eleven og forældremyndighedsindehaveren må institutionen som hovedregel lægge sidstnævntes holdning til grund.

Det er også muligt, at klageadgangen varetages af andre efter bemyndigelse fra eleven (og/eller forældremyndighedsindehaveren, hvis eleven er umyndig). Der vil i sådanne tilfælde være tale om en partsrepræsentant. Det er vigtigt, at institutionen sikrer sig, at der i givet fald foreligger en klar bemyndigelse fra eleven (eller forældremyndighedsindehaveren), når der af andre end en forældremyndighedsindehaver indgives en klage på elevens vegne. Er en elev myndig, kan eleven fx give en forælder bemyndigelse til at indgive en klage på sine vegne.

Eleven skal overholde tidsfristerne, som fremgår af bestemmelsen for at kunne indgive en klage. Normalt gælder der en tidsfrist på 10 dage, inklusive dage uden undervisning, for at eleven kan indgive en klage. Har institutionen truffet en afgørelse efter bekendtgørelsens § 5, stk. 2, eller § 6, stk. 1, nr. 1-3, er fristen for, at eleven kan indgive en klage, dog fem dage, inklusive dage uden undervisning. At fristen er begrænset til fem dage i disse tilfælde, er begrundet i, at bestemmelserne vedrører mildere former for sanktioner. Der gives derimod en længere tidsfrist for at indgive en klage, når der er tale om en afgørelse, der vedrører de mere indgribende sanktioner. Har eleven ikke overholdt den pågældende tidsfrist for at indgive en klage, er klagen ikke fremkommet rettidigt, og institutionen er derfor ikke forpligtet til at behandle klagen.

⁴⁹ Se § 6, nr. 1, i lov nr. 1664 af 30. december 2024: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/1664>.

Afgørelse	Klagefrister
Afgørelser om - nægtelse af oprykning - tilbageholdelse af private genstande - henvisning til at aflægge prøve i et eller flere fag - fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag - overflytning til en anden institution eller til en anden afdeling af institutionen - bortvisning	10 dage, inklusive dage uden undervisning
Afgørelser om - skriftlig advarsel - udelukkelse fra konkrete arrangementer eller aktiviteter - midlertidig udelukkelse fra undervisning - forbud mod at medbringe private genstande i en periode	Fem dage, inklusive dage uden undervisning

Har en elev modtaget en afgørelse fra institutionen fx den 12. december, hvor der gælder en tidsfrist på 10 dage, inklusive dage uden undervisning, for at klage, skal klagen indgives senest den 22. december, for at klagen er kommet rettidigt frem. Har en elev modtaget en afgørelse fra institutionen efter **§ 5, stk. 2**, eller **§ 6, stk. 1, nr. 1-3**, gælder der derimod som nævnt en tidsfrist på fem dage, inklusive dage uden undervisning. Modtager eleven en sådan afgørelse fra institutionen den 12. december, skal klagen senest indgives den 17. december for, at klagen er kommet rettidigt frem. Bemærk, at klagefristen er inklusive dage uden undervisning, og derfor tæller weekend, ferie og helligdage med i klagefristens beregning.

Har institutionen ikke fra starten givet (korrekt) klagevejledning i forbindelse med meddelelsen af sin afgørelse til eleven, suspenderes klagefristen, indtil (korrekt) klagevejledning er givet.

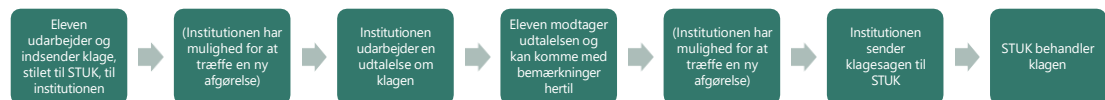
9.2 Klageforløbet (§ 13, stk. 2)

Bekendtgørelsens **§ 13, stk. 2**, vedrører processen i forhold til, hvordan en klage, der er sendt til institutionen, skal behandles.

Når institutionen modtager elevens klage, skal institutionen udarbejde en udtalelse i anledning af klagen (medmindre institutionen i stedet foranlediget af klagen selv genoptager sanktionssagen, jf. nærmere nedenfor). Det er vigtigt, at institutionen udarbejder en sådan udtalelse, da den er med til at fremme og sikre sagsoplysningen og indgår som et vigtigt element i styrelsens sagsbehandling af klagen. Hvis institutionen i stedet blot sendte klagen videre til styrelsen uden en udtalelse, ville det svare til ikke at tage til genmæle i forhold til det af eleven anførte, og i så tilfælde ville styrelsen være nødt til at lægge elevens opfattelse af sagens faktiske omstændigheder til grund.

Herefter skal eleven have mulighed for at fremkomme med sine eventuelle bemærkninger til institutionens udtalelse i anledning af klagen. Dette er af hensyn til eleven, som skal have mulighed for at have sidste ord i klagesagen. Det er institutionen, der har ansvaret for, at behandlingen af klagen følger denne proces, inden den samlede klagesag sendes til styrelsen.

Institutionen skal derfor undlade at komme med yderligere kommentarer til elevens bemærkninger i forbindelse med, at institutionen sender klagesagen til styrelsen, medmindre der undtagelsesvis foreligger helt særlige omstændigheder, som bevirker, at institutionen ser sig nødsaget til at kommentere på elevens bemærkninger, evt. fordi eleven bringer væsentlige nye sagsomstændigheder eller argumenter frem, som institutionen vurderer ikke kan stå uimodsagt. Såfremt institutionen har set sig nødsaget til at kommentere på elevens bemærkninger, bør det ske ved udarbejdelse af en supplerende udtalelse. Herefter skal eleven have mulighed for at komme med sine eventuelle bemærkninger til institutionens supplerende udtalelse, inden klagen sendes til styrelsen. Hermed sikres princippet om, at eleven skal have sidste ord.

Som det fremgår, er det altså institutionens opgave at behandle klagesagen, når en elev har indgivet en klage til institutionen. Det er institutionens opgave at skaffe de nødvendige dokumenter, inden institutionen sender den samlede klagesag til behandling i styrelsen.

At det er institutionen, der varetager sagsbehandlingen, inden klagesagen sendes til styrelsen, er bl.a. begrundet i, at institutionen på baggrund af klageforløbet potentielt kan lade sig overbevise om, at afgørelsen skal trækkes tilbage, eller at der skal træffes en ny og mildere afgørelse. Institutionen har også mulighed for at opdage eventuelle fejl og mangler, inden klagesagen sendes til behandling i styrelsen. Vælger institutionen at træffe en ny afgørelse over for eleven, men denne fortsat ikke er tilfreds med afgørelsen, har eleven mulighed for med sædvanlig frist at indgive en klage over den nye afgørelse.

De tidsfrister, der fremgår af **§ 13, stk. 2**, som er rettet mod institutionen, er med til at sikre fremdrift i klagesagen. Det er derfor vigtigt, at institutionen overholder de fastsatte tidsfrister, således at sagen fremmes hurtigst muligt. Dette er af hensyn til, at eleven hurtigst muligt kan få afgjort sin klagesag, således at eleven ikke er i uvished om sin retstilling i længere tid end højst nødvendigt.

Når institutionen fremsender den samlede klagesag til behandling i styrelsen, er det et krav, at institutionen sender klagesagen via sikker mail. Det er ikke på samme måde et krav for klagerne, at mails til styrelsen skal sendes via sikker mail, men har en klager mulighed herfor, er det selvsagt at foretrække af hensyn til beskyttelsen af elevens egne persondata.

Efter § 13, stk. 2, består den samlede klagesag, der skal fremsendes til styrelsen, som minimum af selve klagen, institutionens udtalelse og klagers eventuelle bemærkninger. Det er dog også en mulighed, at andre relevante dokumenter fra sagsforløbet medsendes til styrelsen – fx den påklagede afgørelse og dokumenter om partshøring og om eventuelle tidligere sanktioner.

Eventuelle bilag, som klager selv har vedlagt sin klage, skal medsendes til styrelsen. Institutionen bør lade eventuelle yderligere dokumenter, som den agter at medsende til styrelsen, indgå allerede, når den giver klager mulighed for at afgive bemærkninger til institutionens udtalelse.

9.3 Klagen skal angå retlige spørgsmål

Adgangen til at klage over en institutions afgørelse efter bekendtgørelsen eller institutionens studie- og ordensregler er begrænset til retlige spørgsmål, jf. **§ 72 i lov om de gymnasiale uddannelser**.

Et retligt spørgsmål kan fx være, om institutionens ledelse ikke har overholdt reglerne i bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser, herunder ikke i sin sagsbehandling har overholdt regler i forvaltningsloven eller ikke har fulgt almindelige forvaltningsretlige principper m.v., jf. bekendtgørelsens § 8. Det kan fx være regler om sagsoplysning, partshøring, begrundelse eller klagevejledning og principper om saglighed og proportionalitet.

Afgørende er altså, om der er tale om et spørgsmål, som styrelsen kan forholde sig principielt til på baggrund af den skriftlige sagsbehandling.

Om en elev skal sanktioneres og i givet fald hvordan, samt om en elev skal nægtes oprykning og evt. af den årsag udskrives fra uddannelsen, er en skønsmæssig afgørelse, som bl.a. baserer sig på et fagligt-pædagogisk skøn, som udøves af institutionens ledelse. Selvom styrelsen ikke kan behandle klager over det nærmere fagligt-pædagogiske skøn foretaget på institutionen baseret på vurderinger af faktiske forhold, som styrelsen ikke har nærmere indseende i, kan der alligevel rejses retlige spørgsmål i forhold til afgørelsen. Det kan f.eks. være, at der er faktuel forkerte oplysninger i sagen (fx hvis en elev gør gældende, at den beregning af gennemsnittet, der skal ske i sager om nægtelse af oprykning, ikke er foretaget i overensstemmelse med bekendtgørelsens § 12, stk. 2⁵⁰). Det kan også være, at der er forhold, som skulle have været taget med i institutionens vurdering af sagen, og som ikke er blevet det (fx hvis en elev gør gældende, at institutionen har nægtet eleven oprykning, alene fordi eleven har under 2,0 i gennemsnit, dvs. uden herudover at foretage en konkret faglig vurdering af elevens udbytte af det hidtil gennemførte undervisningsforløb, herunder også af elevens mulighed for evt. at indhente det forsømte⁵¹). Endnu et eksempel kan være, at der i sagen er lagt vægt på forhold, der ikke må lægges vægt på (fx hvis en elev gør gældende, at en valgt sanktion er begrundet i elevens køn).

Har institutionens ledelse modtaget en klage til styrelsen fra en elev og er i tvivl om, hvorvidt klagen vedrører retlige spørgsmål, er ledelsen velkommen til at kontakte styrelsen for en generel vurdering heraf, inden den evt. afviser at fremme klagen.

En afvisning af at fremme en klage til styrelsen med henvisning til, at den ikke vedrører retlige spørgsmål, er i sig selv en afgørelse, som kan påklages til styrelsen. Det vil sige, at den skal begrundes, og der skal gives klagevejledning.

Hvis eleven vil klage over denne afgørelse, vil klagen nu alene omhandle spørgsmålet om, hvorvidt den oprindelige klage rettelig burde have været afvist, dvs. om den oprindelige klage vedrørte retlige spørgsmål eller ej.

9.4 Opsættende virkning (§ 13, stk. 3)

En klage over en sanktion har ikke i sig selv opsættende virkning. Institutionens afgørelse om en sanktion står altså som udgangspunkt ved magt, selvom der er klaget, og styrelsen endnu ikke har truffet endelig afgørelse over klagen.

En klage over en sanktion kan dog i særlige tilfælde have opsættende virkning, når enten institutionen eller styrelsen træffer beslutning herom. Opsættende virkning betyder, at den sanktion, der er iværksat, sættes ud af kraft, så længe klagen behandles.

⁵⁰ Se vejledningens afsnit 8.1.

⁵¹ Se vejledningens afsnit 8.

Institutionens beslutning om at afvise en eventuel anmodning fra klager om, at klagen gives opsættende virkning, er ikke at betragte som en afgørelse, der i sig selv kan give anledning til en klage til styrelsen, men styrelsen har ved modtagelsen af klagesagen mulighed for at tage stilling til, om anmodningen bør efterkommes.

Efter bekendtgørelsens **§ 8, nr. 4**, fremgår det, at når institutionen skal træffe afgørelse om iværksættelse af en sanktion, der er nævnt i **§ 6, stk. 1, nr. 5-6**, som vedrører henvisning af en elev i uddannelsen til teknisk, merkantil eller anden almen studentereksamen til af aflægge prøve i et eller flere fag og fortabelsen af retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag, der afsluttes det pågældende skoleår, skal det så vidt muligt ske senest en måned før offentliggørelsen af den årlige plan for prøvernes afholdelse. Reglen er begrundet i, at styrelsen helst skal have mulighed for at færdigbehandle klagesagen inden prøveperiodens start.

Hvis afgørelsen om en sanktion om fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve træffes senere end, hvad der nævnt i **§ 8, nr. 4**, eller der foreligger andre omstændigheder, som gør, at klagen ikke forventes at kunne færdigbehandles inden prøvernes aflæggelse, kan det være relevant, at klagen gives opsættende virkning, jf. **§ 13, stk. 3**. Derved risikeres det ikke, at eleven helt forpasser muligheden for at kunne aflægge prøven, mens klagesagen bliver behandlet af styrelsen.

I tilfælde, hvor en elev er blevet nægtet adgang til at aflægge prøve som følge af institutionens afgørelse om en sanktion, og hvor elevens klage over afgørelsen gives opsættende virkning, vil eleven således alligevel have mulighed for at aflægge prøve. Hvis styrelsen ender med at opretholde institutionens afgørelse, vil elevens prøveresultat imidlertid ikke være gældende og dermed bortfalde.

10 Bilag. Forholdet mellem bekendtgørelsen og de konkrete studie- og ordensregler

Såvel indholdet af de lokale studie- og ordensregler på institutionen som den konkrete forvaltning af dem skal ligge inden for de rammer, som bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser fastsætter.

Her følger en oversigt over, i hvilket omfang bekendtgørelsen har direkte virkning, og i hvilket omfang den forudsætter en konkret udmøntning i de lokale studie- og ordensregler.

Bestemmelse		Har direkte virkning	Forudsætter udmøntning i de konkrete studie- og ordensregler	Bemærkninger
§ 1	Stk. 1	x	(x)	Det fremgår, at studie- og ordensreglerne også gælder for de tilhørende prøver, dvs. for officielle prøver til eksamen. Dette betyder bl.a., at de almindelige ordensregler også omfatter eksaminander. Dertil kommer, at pligten til at undlade snyd og lignende uretmæssig adfærd, jf. § 3, nr. 1, litra e, også gælder for eksaminander. Hvis institutionen ønsker, at også overtrædelser af særlige adfærdsnormer, som måtte fremgå af institutionens lokale eksamensregler, ved siden af en eventuel sanktion efter den relevante prøvebekendtgørelse skal kunne sanktioneres efter studie- og ordensreglerne, skal studie- og ordensreglerne fastsætte det udtrykkeligt. Når der ved siden af en sanktion efter en prøvebekendtgørelse fastsættes en sanktion efter studie- og ordensreglerne, er det vigtigt, at der i særlig grad er opmærksomhed om princippet i § 8, nr. 2, – dvs. på, at en eventuel sanktion skal være rimelig og relevant.
	Stk. 2	x	(x)	De nævnte persongrupper – ud over institutionens elever – indfortolkes i de almindelige studie- og ordensregler med de fravigelser, der er begrundet i deres særlige forhold, men hvis der tilsigtes en særlig retsstilling for disse, kan det anbefales, at institutionen skriver det direkte ind i reglerne.
	Stk. 3	x		Kostelever og andre elever, der færdes i en evt. kostafdeling, indfortolkes i studie- og ordensreglerne som anden adfærd uden for institutionen, herunder i elevernes fritid, jf. § 4, stk. 2, men særskilte ordensregler for kostafdelingen er ikke omfattet af bekendtgørelsen.
	Stk. 4-5	x		
§ 2	Stk. 1-2	x		

Bestemmelse		Har direkte virkning	Forudsætter udmøntning i de konkrete studie- og ordensregler	Bemærkninger
	Stk. 3-4	x		Bestemmelserne supplerer indholdet i de konkrete studie- og ordensregler (se bl.a. § 3, nr. 1 , og § 4, stk. 1).
§ 3	Nr. 1		x	Bestemmelsen omfatter eksempler på forhold, der kan konkretiseres i de lokale studieregler, men er også udtryk for en kerne af forpligtelser, som utvivlsomt skal overholdes af eleverne, jf. § 2, stk. 3 .
	Nr. 2, litra a		x	Spørgsmålet om betingelserne og procedurerne for at fritage elever med permanente eller midlertidige funktionsnedsættelser for dele af undervisningen skal konkretiseres i de lokale studieregler.
	Nr. 2, litra b		x	Adgang til, at institutionens ledelse kan lade eleven selv afholde udgiften, når den anmoder om en lægeerklæring, forudsætter, at studiereglerne udtrykkeligt fastsætter dette.
§ 4	Stk. 1		x	Bestemmelsen omfatter eksempler på forhold, der kan konkretiseres i de lokale ordensregler. Om nogle af de forhold, der er nævnt, gælder der dog en kerne af adfærdsnormer, som institutionens ledelse, uanset hvad der står i de konkrete ordensregler, kan håndhæve efter studie- og ordensreglerne, jf. den udfyldende regel i § 2, stk. 4, 1. pkt. Hvis institutionens ledelse ønsker at have mulighed for at anmode en elev om frivilligt at medvirke til en test for alkohol og andre rusmidler, skal ordensreglerne udtrykkeligt fastsætte dette.
	Stk. 2		x	Hvis institutionens ledelse ønsker, at institutionens ordensregler også kan omfatte elevernes adfærd uden for institutionen, herunder i deres fritid, skal det fastsættes udtrykkeligt i ordensreglerne, jf. også § 6, stk. 2 . Det grundlæggende krav om, at adfærd i fritiden i givet fald kun kan være omfattet af ordensreglerne, hvis den har haft direkte indflydelse på undervisningsmiljøet, herunder ordenen og samværet på institutionen, gælder dog direkte i kraft af bekendtgørelsen.
§ 5		x	(x)	Hvis institutionens ledelse ønsker, at en skriftlig advarsel som hovedregel skal udløbe efter et år i stedet for ved udløbet af skoleåret, som er hovedreglen efter bekendtgørelsen, skal det fremgå af de konkrete studie- og ordensregler.
§ 6	Stk. 1		x	Bestemmelsen angiver de lovlige sanktionsformer. Institutionens ledelse skal i de lokale studie- og ordensregler fastsætte de sanktioner, som ledelsen konkret ønsker at kunne vælge imellem over for elever på institutionen, som overtræder reglerne. Hvis institutionens ledelse ønsker at have mulighed for af praktiske eller pædagogiske grunde at opretholde en tilbageholdelse af en privat genstand ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører, skal studie- og ordensreglerne fastsætte det udtrykkeligt.

Bestemmelse		Har direkte virkning	Forudsætter udmøntning i de konkrete studie- og ordensregler	Bemærkninger
	Stk. 2		x	Hvis der i de lokale studie- og ordensregler er fastsat en udtrykkelig regel om, at ordensreglerne også kan omfatte elevernes adfærd uden for institutionen, herunder i deres fritid, jf. § 4, stk. 2 , vil det indebære, at institutionen også kan anvende studie- og ordensreglernes sanktioner, når ordensreglerne tilsidesættes uden for institutionen, herunder i fritiden. Det grundlæggende krav om, at adfærd i fritiden kun kan være omfattet af ordensreglerne, hvis den har haft direkte indflydelse på undervisningsmiljøet, herunder ordenen og samværet på institutionen, nødvendiggør imidlertid, at der i særlig grad er opmærksomhed om princippet i § 8, nr. 2 , – dvs. på, at en eventuel sanktion skal være rimelig og relevant.
	Stk. 3		x	
§ 7			x	
§ 8		x		
§ 9		x		
§ 10		x		Institutionen bør som minimum have en overordnet kategori, som eleverne kan henføre fravær omfattet af stk. 2 til, og en overordnet kategori, som de kan henføre fravær omfattet af stk. 3 til. Herudover er der ikke krav til brug af bestemte overordnede kategorier, men det er en mulighed. Der bør altid ved siden af overordnede fraværskategorier være mulighed for, at eleverne kan afgive bemærkninger i fritekst.
§ 11		x		
§ 12		x		Nægtelse af oprykning er ikke en sanktion, men et værktøj, som institutionens ledelse skal benytte under iagttagelse af reglerne i § 12 . Det er ikke hensigten, at denne adgang skal reguleres nærmere i de lokale studie- og ordensregler.
§ 13		x		
§ 14		x		

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET